

Přístup všeobecných sester k celoživotnímu vzdělávání

Bakalářská práce

Studijní program: B5341 - Ošetrovatelství
Studijní obor: 5341R009 - Všeobecná sestra
Autor práce: **Jiřina Vovsová**
Vedoucí práce: Mgr. Marie Froňková

The stance on general nurses to the lifelong education

Bachelor thesis

Study programme: B5341 - Nursing
Study branch: 5341R009 - General Nurse
Author: **Jiřina Vovsová**
Supervisor: Mgr. Marie Froňková

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jiřina Vovsová**

Osobní číslo: **D14000069**

Studijní program: **B5341 Ošetřovatelství**

Studijní obor: **Všeobecná sestra**

Název tématu: **Přístup všeobecných sester k celoživotnímu vzdělávání**

Zadávací katedra: **Fakulta zdravotnických studií**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíle práce:

1. Popsat vývoj vzdělávání v ošetrovatelství od 19. století po současnost.
2. Zjistit, které formy celoživotního vzdělávání všeobecné sestry upřednostňují.
3. Zjistit, co všeobecné sestry motivuje k celoživotnímu vzdělávání.
4. Zjistit, jaké faktory omezují celoživotní vzdělávání z pohledu všeobecných sester.

Teoretická východiska:

V dubnu roku 2004 vešel v platnost Zákon č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních. Tento zákon, mimo jiné, stanovuje podmínky pro celoživotní vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků, tedy následné vzdělávání po absolvování kvalifikačního studia. Účast na celoživotním vzdělávání je hodnocena kreditním systémem. Výstupem bakalářské práce bude článek připravený k publikaci do odborného časopisu.

Výzkumné předpoklady:

1. Předpokládáme, že 90 % a více všeobecných sester má potřebu dalšího vzdělávání.
2. Předpokládáme, že 60 % a více všeobecných sester upřednostňuje inovační kurzy.
3. Předpokládáme, že 40 % a více všeobecných sester se celoživotně vzdělává, z důvodu prohlubování znalostí.
4. Předpokládáme, že pro 60 % a více všeobecných sester je demotivací celoživotního vzdělávání pracovní vytížení.

Výzkumné předpoklady budou upřesněny na základně předvýzkumu.

Metoda:

Kvantitativní

Technika práce, vyhodnocení dat:

Výzkum bude probíhat pomocí nestandardizovaného dotazníku.

K vyhodnocení dat budou použity počítačové programy Microsoft Office Word a Excel 2010.

Místo a čas realizace výzkumu:

Místo: Krajská nemocnice Liberec, a. s. (kardiologické, neurologické a chirurgické oddělení),
Nemocnice Děčín, a. s. (interní, chirurgické oddělení),

Lužická nemocnice a poliklinika Rumburk, a. s. (interní, chirurgické oddělení).

Čas výzkumu: prosinec 2016 - únor 2017

Vzorek:

Výzkum bude zaměřen na všeobecné sestry ve směnném provozu ve zmiňovaných nemocnicích.

Krajská nemocnice Liberec, a.s., počet respondentů: 50.

Nemocnice Děčín, a.s., počet respondentů: 50.

Lužická nemocnice a poliklinika Rumburk, a.s., počet respondentů 50.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **50-70stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury: **viz příloha**

Vedoucí bakalářské práce:

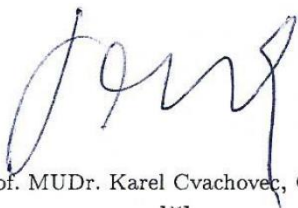
Mgr. Marie Froňková

Fakulta zdravotnických studií

Datum zadání bakalářské práce: **1. srpna 2016**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. června 2017**

prof. MUDr. Karel Cvachovec, CSc., MBA
děkan

V Liberci dne 30. listopadu 2016

Příloha zadání bakalářské práce

Seznam odborné literatury:

1. ČESKO. Vyhláška č. 55/2011 Sb. ze dne 14. března 2011 o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. In: Sbírka zákonů České republiky. 2011, částka 20, 482-543. ISSN 1211-1244.
2. ČESKO. Zákon č. 96/2004 Sb. ze dne 4. února 2004 o nelékařských zdravotnických povoláních. In: Sbírka zákonů České republiky. 2004, částka 30, 1452-1480. ISSN 1211-1244.
3. KAFKOVÁ, Vlastimila. Z historie ošetrovatelství. Brno: Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví, 1992. ISBN 80-701-3123-3.
4. KLÍMOVÁ, Lenka. Odkaz "starých dobrých zdrávek" nejednotný názor, či nepochopení? Florence. 2016, 12(1-2). ISSN 1801-464X.
5. KOUBOVÁ, Michaela. Šéfka odborů: Nedělejme další chyby ve vzdělávání sester [online]. In: Zdravotnický deník. 23. 5. 2015 [cit. 21. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.zdravotnickydenik.cz/2015/07/sefka-zdravotnickych-odboru-nedelejme-zbrkle-dalsi-chyby/>
6. MZ ČR. Metodická opatření Koncepce ošetrovatelství. Věstník Ministerstva zdravotnictví ČR. Praha: MZ ČR, 2004, částka 9.
7. PEKÁREK, Jiří. Vzdělávání koedukované kursy a stáže. Florence. 2012, 8(1), 40. ISSN 1801-464X.
8. PORTER, Roy. Dějiny medicíny od starověku po současnost. 2. vyd. Praha: Prostor, 2013. ISBN 978-80-7260-287-2.
9. POSPÍŠILOVÁ, Eva a Valérie TÓTHOVÁ. Vývoj vybraných ošetrovatelských postupů od nejstarších dob po současnost. Praha: Triton, 2014. ISBN 978-80-7387-824-5.
10. SWEET, Helen M a Sue HAWKINS. Colonial caring: a history of colonial and post-colonial nursing. Manchester: Manchester University Press, 2015. ISBN 978-0-7190-9970-0.
11. TÓTHOVÁ Valérie. Prohlášení Asociace vysokoškolských vzdělavatelů nelékařských zdravotnických profesí v ČR podporující stanovisko ČAS. Florence. 2015, 11(11), 2. ISSN 1801-464X.

Studentka
Jiřina VOVSOVÁ
D14000069
Lipová u Šluknova 417
407 81 Dětský domov

Vyřizuje: Alena Tarabová / 485 353 762

V Liberci dne 30. června 2017
Č. j.: 17/8515/026333-02

Vyjádření k žádosti o ponechání tématu a přidělení nového vedoucího bakalářské práce

Vážená studentko,

na základě Vaší žádosti ze dne 26. 6. 2017, zaevidované pod č. j.: 17/8515/026333-01, Vám sděluji, že **souhlasím** s ponecháním tématu bakalářské práce „Přístup všeobecných sester k celoživotnímu vzdělávání“. Bakalářská práce pod vedením Mgr. Marie Froňkové.

S pozdravem

prof. MUDr. Karel Cvachovec, CSc., MBA
děkan

Technická univerzita v Liberci
Fakulta zdravotnických studií
Studentská 2, 461 17 Liberec 1

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum: 30. 11. 2017

Podpis:

Poděkování

Za trpělivou, neocenitelnou a nezištnou pomoc, cenné odborné rady a připomínky při vypracování této bakalářské práce děkuji vedoucí práce Mgr. Marii Froňkové.

Anotace v českém jazyce

Jméno a příjmení autora: Jiřina Vovsová

Institute: Technická univerzita v Liberci,
Fakulta zdravotnických studií

Název práce: Přístup všeobecných sester k celoživotnímu vzdělávání

Vedoucí práce: Mgr. Marie Froňková

Počet stran: 80

Počet příloh: 3

Rok obhajoby: 2018

Anotace:

Tématem bakalářské práce je přístup všeobecných sester k celoživotnímu vzdělávání. Cílem práce bylo zjistit, jaké formy celoživotního vzdělávání všeobecné sestry upřednostňují, co je motivuje k tomuto vzdělávání a jaké jsou faktory, které je omezují k celoživotnímu vzdělání. Pro komplexnost náhledu na vzdělávání nelékařských pracovníků byla stručně popsána historie vývoje českých ošetrovatelských škol od 19. století až po současnost, kde jsme popisovali vývoj pregraduálního a postgraduálního vzdělávání. Ve výzkumné části analyzujeme, zda všeobecné sestry mají potřebu dalšího vzdělávání, jaké formy celoživotního vzdělávání sestry upřednostňují, jaký je důvod tohoto vzdělávání a co je demotivuje. Výzkum probíhal nestandardizovaným dotazníkem. Všechny výsledky a závěry práce jsou zmíněné v samotné práci.

Klíčová slova: celoživotní vzdělávání, všeobecná sestra, formy celoživotního vzdělávání, ošetrovatelství

Anotace v anglickém jazyce

Name and surname:	Jiřina Vovsová
Institution:	Technical university of Liberec, Faculty of Health Studies
Title:	The stance on general nurses to the lifelong education
Supervisor:	Mgr. Marie Froňková
Pages:	80
Apendix:	3
Year:	2018

Annotation:

The topic of the thesis is the stance of general nurses to the lifelong education. The aim of the thesis is to find out which forms of the lifelong education general sisters prefer, what motivates them to the way of educating and what factors limit them to the lifelong education. For the complexity of view on the educating if non-medical workers, there was briefly described the history of the development of the Czech nursing schools since the 19th century till now, where it is described the development of undergraduate and postgraduate education. In the practical part, it is analysed if general nurses are needed to do any further educating, what forms of the lifelong education nurses prefer, what is the reason of the education and what motivates them. The research was done by non-standardized questionnaire. All results and conclusions are mentioned in the thesis.

Keywords: lifelong education, general nurse, forms of lifelong education, nursing

Obsah

Obsah	12
Seznam použitých zkratek	14
1 Úvod	15
2 Teoretická část	16
2.1 Vývoj ošetrovatelství od poloviny 19. století do 20. století	16
2.1.1 Počátky ošetrovatelství v českých zemích.....	16
2.1.2 Česká škola pro ošetrování nemocných.....	17
2.1.3 Řádové školy	18
2.1.4 Vyšší vzdělávání v ošetrovatelství.....	18
2.1.5 Specializační vzdělávání.....	19
2.1.6 Reforma ošetrovatelského vzdělávání v roce 1948	19
2.1.7 Ošetrovatelství po roce 1989	20
2.1.8 První koncepce českého zdravotnictví.....	20
2.1.9 Vybrané významné české a světové osobnosti ošetrovatelství.....	21
2.2 Vývoj ošetrovatelství od 20. století po současnost.....	22
2.2.1 Koncepce českého ošetrovatelství	22
2.2.2 Pregraduální vzdělávání.....	22
2.2.3 Postgraduální studium	24
2.2.4 Legislativní normy pro výkon povolání	26
2.2.5 Registrace zdravotnických pracovníků.....	27
2.2.6 Formy celoživotního vzdělávání.....	28
2.2.7 Aktuální změny v současnosti	30
3 Výzkumná část.....	32
3.1 Cíle a výzkumné předpoklady	32
3.2 Metodika výzkumu	33

3.2.1 Metodický postup a metoda zkoumání	33
3.2.2 Charakteristika výzkumného vzorku	34
3.3 Analýza výzkumných dat	35
3.3.1 Analýza výzkumné otázky č. 1	36
3.3.2 Analýza výzkumné otázky č. 2	37
3.3.3 Analýza výzkumné otázky č. 3	38
3.3.4 Analýza výzkumné otázky č. 4	39
3.3.5 Analýza výzkumné otázky č. 5	40
3.3.6 Analýza výzkumné otázky č. 6	41
3.3.7 Analýza výzkumné otázky č. 7	42
3.3.8 Analýza výzkumné otázky č. 9	50
3.3.9 Analýza výzkumné otázky č. 10	51
3.3.10 Analýza výzkumné otázky č. 11	52
3.3.11 Analýza výzkumné otázky č. 12	54
3.3.12 Analýza výzkumné otázky č. 13	55
3.3.13 Analýza výzkumné otázky č. 14	56
3.3.14 Analýza výzkumné otázky č. 15	57
3.3.15 Analýza výzkumné otázky č. 16	58
3.3.16 Analýza výzkumné otázky č. 17	59
3.4 Analýza výzkumných předpokladů a cílů.....	61
4 Diskuze	67
5 Návrh doporučení pro praxi.....	71
6 Závěr.....	72
Seznam použité literatury	74
Seznam tabulek.....	78
Seznam grafů	79
Seznam příloh	80

Seznam použitých zkratk

a. s.	akciová společnost
č.	číslo
ČR	Česká republika
ČSČK	Československý červený kříž
ČSR	Československá republika
DiS.	Diplomovaný specialista
EU	Evropská unie
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZ ČR	Ministerstvo zdravotnictví České republiky
např.	například
NCO NZO	Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů
Sb.	Sbírka
Sv.	Svatý
tn.	to znamená
tzv.	tak zvané
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola
WHO	World Health Organization/ Světová zdravotnická organizace

1 Úvod

Vzdělávání všeobecných sester je v posledních letech velmi diskutované téma a to především kvůli pregraduálnímu, ale i postgraduálnímu vzdělávání. V rámci získaného vzdělání mohou všeobecné sestry poskytovat ošetrovatelskou péči. Obor, který je zaměřen na ošetrování nemocných, přijímá nové poznatky v ošetrovatelské teorii i praxi, rozvíjí se, a proto se stále zvyšují nároky na všeobecné sestry. Ty jsou samostatnými pracovníky s vysokou odbornou způsobilostí, mají rozsáhlé kompetence. To zahrnuje velkou odpovědnost a jejich povolání ve zdravotnictví zastává nezastupitelné místo v péči o nemocné. Toto vše přináší zvýšené nároky na profesní vzdělání a jeho celoživotní doplňování a obnovování. Téma je voleno pro jeho aktuálnost. Je potřeba, aby současní zdravotničtí pracovníci měli přehled o změnách ve vzdělávání nelékařských povoláních a o systému celoživotního vzdělávání. Zákon č. 96/2004 Sb. definoval kromě kvalifikačního a postkvalifikačního vzdělání i vzdělání celoživotní. Pro výkon tohoto povolání mají všeobecné sestry zákonem danou povinnost soustavného vzdělávání. V nynější době je tento zákon znovelizován Zákonem č. 201/2017 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů, který vešel v platnost 1. 9. 2017.

2 Teoretická část

2.1 Vývoj ošetrovatelství od poloviny 19. století do 20. století

2.1.1 Počátky ošetrovatelství v českých zemích

Období 19. století je charakteristické emancipačním hnutím, kdy se usilovalo o to, aby ženy dosáhly kvalifikace, kvůli které by vykonávaly placenou profesi. V čele ženského a národního hnutí byla Karolína Světlá a Eliška Krásnohorská. Tyto ženy byly horlivými vlastenkami a bojovnicemi za ženská práva a zasluhují se za vznik první české ošetrovatelské školy (1). Všechny dosavadní dívčí školy a kurzy byly vedeny jen k praktickému nácviku. Intelukt žen byl stále zpochybňován. Ženy ve společnosti neměly rovnocenné místo, jelikož se většina řídila zavedeným stereotypem. Ze strany lékařů ošetrovatelky často pociťovaly, že je neberou jako rovnocenné partnery v poskytování péče o nemocného. Byla potřeba, aby spíše opatrovnická činnost přešla spíše v ošetrovatelskou činnost (1, 2).

České ošetrovatelské vzdělávání bylo založeno v roce 1874. Pyšní se nejenom svým prvenstvím na území Rakouska-Uherska, ale také i kvalifikačním vzděláváním pro ženy. Škola nabízela bezplatnou, odbornou výuku dle učebního plánu a osnov formou krátkodobých kurzů, které trvaly tři až sedm měsíců. Výuka měla teoretickou a praktickou formu. Toto vzdělávání bylo vedeno českými lékaři. V teorii se přednášela tělověda, zdravotvěda, ošetrování dětí, první pomoc při úrazech, obvodová chirurgie a lázeňská obsluha (1, 3, 4). Absolventky školy pracovaly jako ošetrovatelky v domácnosti. Aby mohly pracovat v nemocnici, musely být proškoleny v rámci nemocnice tzv. vyučít se. Pro zakončení studia musely projít zkouškou, a poté získaly diplom. Jenže pouze menší část studentek chtěla toto povolání skutečně vykonávat. Větší část studentek se vzdělávala kvůli možnosti získat vzdělání a vyrovnat se mužům (1, 3). Škola po sedmi letech trvání v roce 1881 zanikla. Důvodem byly pravděpodobně národnostní a finanční faktory. Poukázala však na nutnost systematického vzdělávání ošetrovatelek. Několik let po zániku si kliniky musely sestry zacvičovat samy (1, 4).

2.1.2 Česká škola pro ošetřování nemocných

První škola vznikla v roce 1916 z nařízení rakouského ministerstva vnitra, kdy byla potřeba sestry vzdělávat o ošetřování nemocných. Dalším nařízením bylo, že ošetřovatelská škola může být založena pouze při nemocnici, kde byla vyučována praktická část. Vzdělávání trvalo dva roky. První rok studia byl zaměřen na teorii a druhý rok na praktický výcvik. Studium bylo zakončeno diplomovou zkouškou a absolventky získaly titul diplomované ošetřovatelky (1, 3). Při budování školy byly pozvány tři zkušené americké sestry v čele s Miss Parsons, které vypracovaly koncepci pro teoretickou i praktickou výuku a zacvičily sestry učitelky, které vedly praktickou výuku. V této době v nemocnicích pracovaly tři kategorie ošetřovatelského personálu, a to diplomované ošetřovatelky, řádové sestry a pomocné ošetřovatelky, zacvičené na nemocničním oddělení (1, 3, 4).

Škola si prošla třemi etapami. Do roku 1920 se nazývala Česká škola pro ošetřování nemocných při Všeobecné nemocnici v Praze. Výuka se odehrávala v prostorách školy i nemocnice. Studentky musely bydlet na internátě za cílem, aby se mohly vzájemně poznat a hodnotit. Platily školné, z kterého se pokrývalo ubytování, stravování, uniforma, praní prádla, lékařské a zubní ošetření (1, 3, 4). Další etapa byla ta, že škola v září roku 1920 přešla do správy Československého červeného kříže, a proto změnila i svůj název na Ošetřovatelská škola ve správě Československého červeného kříže. Školu řídilo kuratorium, které tvořili tři univerzitní profesori, zástupce ministerstva zdravotnictví a tělesné výchovy, ředitel Všeobecné nemocnice, zástupce zemské politické správy, zástupce ČSČK, ředitelka školy a předsedkyně Dámského klubu (1,4). Škola v roce 1931 přešla do státní správy a byla přejmenována na Českou státní ošetřovatelskou školu a fungovala do roku 1954. Studium bylo rozloženo do tří semestrů a trvalo dva roky. Bylo na vysoké úrovni díky přednášení lékařských kapacit. Každý semestr byl zakončen zkouškou, na kterou byl pouze jeden pokus. Když studentka neuspěla, musela školu opustit (1, 4).

2.1.3 Řádové školy

V České republice, zejména v českém pohraničí, vzniklo několik řádových škol na vysoké úrovni. Jednou z nich je Česko-německá škola sv. Františka z Assisi v Opavě. Škola byla dvoujazyčná, kvůli národnostnímu osazení. Výuka probíhala v knihovně nemocnice. Malé prostory znemožňovaly přijímat větší množství studentek, proto se Kongregace milosrdných sester rozhodla o vybudování ošetřovatelské školy pro řádové sestry. Vyučování bylo teoretické, ale i ukázkové, jelikož studentky měly přístup na pitvy (1). Další ošetřovatelskou školou je Ošetřovatelská škola Šedých sester III. Řádu sv. Františka v Hradci Králové, která byla založena v roce 1935 z popudu papeže Pia XI. a stala se druhou ošetřovatelskou školou v Čechách. Výuku vedli primáři z jednotlivých oddělení nemocnice a jiní lékaři i odborníci. Studium bylo dvouleté a řídilo se osnovami schválenými ministerstvem zdravotnictví. Studentkám muselo být minimálně 18 let a musely mít dokončenou měšťanskou školu. Výuka byla v prvním ročníku teoretická a ve druhém ročníku praktická. Po složení státních závěrečných zkoušek absolventky získaly diplom a odznak Diplomovaná sestra-ošetřovatelka (1). Mezi další řádovou školu patří Soukromá odborná škola pro ženská povolání Chudých školských sester de Notre Dame v Hradci Králové. Škola fungovala od roku 1941, ale procházela několika etapami, kdy byla zrušena a opětovně obnovena, až v roce 1949 byla definitivně zrušena (1).

2.1.4 Vyšší vzdělávání v ošetřovatelství

Po druhé světové válce byla potřeba vzdělaných sester, které byly schopné k samostatné činnosti. Mimo jiné byla potřeba sester pro vedoucí místa, a proto došlo k otevření Vyšší ošetřovatelské školy v Praze, kde se vychovávaly sestry k vedení ústavů, ošetřovatelských škol a péče sociálně zdravotní. Výuka začala probíhat 16. září 1946 s možností vzdělávat se jako sestra učitelka, se získáním pedagogického vzdělání nebo druhou možností bylo, vzdělávat se jako vrchní sestra pro řízení práce. Výuka trvala dva roky (1, 3). Ve dnech 22. až 24. listopadu 1946 se konal sjezd diplomovaných sester ČSR, kde se začalo uvažovat o celostátní registraci ošetřovatelského personálu, kromě toho

bylo dále projednáváno např. zestátnění všech ošetrovatelských škol, sjednocení učebních a školských osnov, vybavení personálu stejnokrojem a náležité platové ohodnocení (1, 2).

2.1.5 Specializační vzdělávání

Vznikali i jiné formy studia pro rozšíření odborné specializace. Začátky probíhaly seminárním školením, kdy ministerstvo vydalo seznam témat, která jsou vhodná. Dále vznikaly tzv. přípravné kurzy pro dětské sestry, sociálně zdravotní pracovnice a zdravotní sestry, které probíhaly ve školním roce 1949/1950. Vznikaly i doškolovací kurzy, které fungovaly od roku 1954. Ve školním roce 1956/1957 vzniklo pro pracující několik forem specializačního vzdělávání, a to jako večerní studium, dálkové studium a externí studium. Pro další vzdělávání vznikly dvě střediska, a to v Brně a Bratislavě (1, 5).

2.1.6 Reforma ošetrovatelského vzdělávání v roce 1948

V únoru 1948 převzala moc komunistická strana Československa a ta zavedla nový politický řád společnosti, a to vedlo k zestátnění ošetrovatelských škol. Řízeny byly ministerstvem školství, věd a umění, které provedlo několik radikálních změn. Studium bylo čtyřleté. Výuka měla první dva roky společné jádro a další dva roky se studentky specializovaly podle volby oboru. Zakončení studia bylo formou maturitní zkoušky (1, 5). V této době existovaly i ošetrovatelské školy dvouleté, které připravovaly studentky pro ošetrování nemocných. Škola byla zakončena komisionální diplomovou zkouškou. Zkouška byla z odborných předmětů a teorie ošetrovatelské techniky. Po složení zkoušky byl získán titul diplomová sestra ošetrovatelka a odznak, který měl své evidenční číslo. Tyto ošetrovatelky byly tímto číslem zapsány do seznamu, což se dá považovat za počátky registru sester (1, 2). Školský systém sester v roce 1951 prošel další změnou. Kvůli nedostatku absolventek, se délka studia zkrátila na tři roky. Dále v roce 1953

zdravotnické školy začalo spravovat ministerstvo zdravotnictví. Bylo vydáno Vládní nařízení č. 80/1955 Sb., kvůli kterému se délka studia na zdravotnických školách prodloužila na čtyři roky. Maturitní zkouška byla rozdělena na teoretickou a praktickou část. Absolventky získaly odznak, ale ten registrován nebyl jako u diplomovaných sester (1, 2).

2.1.7 Ošetřovatelství po roce 1989

V tomto období ve vzdělávání v ošetřovatelství nastalo několik změn. Zvyšovala se úroveň ošetřovatelské péče, vzdělávání sester nebylo slučitelné s kritérii EU. V roce 1996 střední a vyšší zdravotnické školy byly spravovány MŠMT místo MZ ČR, a poté v roce 2000 přešly do krajské samosprávy (1, 2).

Po roce 1989 se definoval pojem ošetřovatelský proces, z kterého vychází postupy práce sestry zaměřené na individuálnost a komplexnost pacienta. Skládal se z pěti norem, tím byly posuzování, diagnostika, plánování, realizace a vyhodnocení. Díky ošetřovatelskému procesu začaly vznikat sesterské diagnózy (3, 6).

2.1.8 První koncepce českého zdravotnictví

V roce 1998 vznikla Koncepce českého ošetřovatelství, která určovala směr vývoje českého ošetřovatelství. Definovala obor ošetřovatelství, vysvětlovala jeho cíle a brala ošetřovatelství jako vědu. Popisovala úkoly ošetřovatelství, síť pracovišť, pracovníky, jak obor řídit a na co zaměřit výzkum. Koncepce byla vytvořena Radou pro rozvoj v ošetřovatelství MZ ČR, která v tétéž roce vznikla. Významně se na sepsání koncepce podílela Marta Staňková, která byla ředitelkou odboru vědy a vzdělávání MZ ČR (1, 2).

2.1.9 Vybrané významné české a světové osobnosti ošetrovatelství

Florence Nightingalová (1820 až 1910), byla zakladatelkou moderního ošetrovatelství v Anglii a téměř celém světě. Pojala ošetrovatelství jako poslání a během své profese se zapřičinila o vznik revolučních změn, jako například separování nemocných do pavilonů podle choroby, rozvedení teplé tekoucí vody do každého patra nemocnice, nainstalování signalizačního zařízení od lůžka k sestrám, ale nejradikálnější změny přišly až později. Působila v Krymské válce, a tam se díky ní snížila úmrtnost vojáků, jelikož se postarala o zlepšení podmínek pro ošetrování nemocných. Za svůj život vždy prosazovala vzdělání sester. Věděla, že nutnost vzdělávat se je na celý život (1, 2, 7). **Nikolaj Ivanovič Pirogov** (1810 až 1881), byl zastáncem vzdělanosti sester, uvědomoval si jejich důležitou úlohu a mimo jiné byl významným chirurgem. V Krymské válce byl v čele proškolených dobrovolných sester a společně s nimi ošetroval nemocné. Kladl důraz na dodržování hygieny, pro snížení epidemií (1, 2, 8). **Karolína Světlá** (1830 až 1899), byla zastánkyní emancipačního hnutí, společně s Eliškou Krásnohorskou. Usilovaly o zvýšení sociální úrovně pracujících žen. V roce 1871 založila Ženský výrobní spolek, který pomáhal ženám zajistit práci a připravit je na ni, a proto zřídili obchodní a průmyslovou školu. V ošetrovatelství měla velký vliv na vznik první ošetrovatelské školy (1, 2). **Alice Masaryková** (1879 až 1966), byla poslankyní a angažovala se v ošetrovatelském školství. Zvyšovala úroveň vzdělání a prestiž školy i profese. Roku 1919 založila první Vyšší sociální školu v Československé republice. Zasloužila se o příjezd tří amerických sester, které pomáhaly vytvořit prestižní ošetrovatelskou školu v Praze (1, 2). **Marta Staňková** (1938 až 2003), se snažila se pozvednout české ošetrovatelství svými aktivitami, jako jsou účasti v přednášení v ošetrovatelských školách, konferencích, psaním článků, učebnic, skript a knih. Byla autorkou první koncepce ošetrovatelství a zasluhovala se na vzniku dobrovolné registrace sester (1, 2).

2.2 Vývoj ošetrovatelství od 20. století po současnost

2.2.1 Koncepce českého ošetrovatelství

V roce 2004 ČR vstoupila do Evropské unie. Ministerstvo zdravotnictví v tentýž roce sepsalo novou Koncepci ošetrovatelství ČR, která je součástí Věstníku č. 9/2004 Sb. Došlo k přijetí Zákona č. 96/2004 Sb. Vycházela z již vzniklé koncepce z roku 1998. Respektuje doporučení směrnic EU, Evropské komise, Organizace spojených národů, WHO, Mezinárodní rady sester, Mezinárodní organizace práce a Mezinárodní rady porodních asistentek (9, 10). Koncepce je metodickým opatřením pro české zdravotnictví. Toto opatření ruší metodické opatření Ministerstva zdravotnictví, tedy Koncepci ošetrovatelství ČR z roku 1998. Koncepce v sobě obsahuje úvod, dále se zabývá definicemi, cíli, charakteristikou, pracovníky v oboru a jejich vzdělávání, komunitním ošetrovatelstvím a ošetrovatelským výzkumem. Cílem koncepce je jednotný postup při poskytování ošetrovatelské péče a regulace českého ošetrovatelství (9). Koncepce vysvětluje pojem ošetrovatelská péče, a také kdo a v jakém rozsahu ji poskytuje, jak to vymezuje zákon a zvláštní právní předpisy. Zásadní rozdíl je o způsobilosti poskytování ošetrovatelské péče pod odborným dohledem a poskytování ošetrovatelské péče bez odborného dohledu, a to stanovuje Zákon č. 96/2004 Sb. Rozdíl vzniká dosaženým kvalifikačním vzděláním. Tento zákon byl již změněn novelou Zákona č. 201/2017 Sb., která vešla v platnost od 1. září 2017 (9, 11).

2.2.2 Pregraduální vzdělávání

Nejpodstatnějším rokem se stal rok 2004, kdy došlo ke vzniku nové legislativy, která je popsána i v Koncepci ošetrovatelství. Výuka všeobecných sester, která se vyučovala na středních zdravotnických školách, byla zrušena. Poslední absolventky oboru Všeobecná sestra byly v roce 2007 a ke studiu ve školním roce 2004/2005 byli přijímáni studenti oboru zdravotnický asistent (1, 10). Vznik Zákona č. 96/2004 Sb. měnilo to, jaké

má zdravotnický pracovník po získání vzdělání kompetence, při poskytování ošetrovatelské péče. Kompetence byly sepsány ve Vyhlášce č. 424/2004 Sb. (12). Do devadesátých let 20. století se tento obor nazýval zdravotní sestra, ale pak došlo k přejmenování na název všeobecná sestra. Zdravotní sestry po získání středoškolského studia, které trvalo čtyři roky a bylo zakončeno maturitní zkouškou, mohly poskytovat ošetrovatelskou péči bez odborného dohledu. Takto vzdělávat se začalo v roce 1949 (1, 2). Výuka zahrnovala odborné předměty, které většinou přednášeli primáři oddělení. Praktickou výuku vedly tzv. školní sestry, které učily ošetrovatelskou techniku (1). Tento způsob vzdělání trval dlouho, ale po letech se zjistilo, že k tomuto povolání je třeba se déle vzdělávat, aby absolventky byly více zralé. Proto se začalo diskutovat o prodloužení kvalifikačního studia a to na vyšších odborných a vysokých školách (1, 13).

V roce 2004 vznikl již zmiňovaný obor zdravotnický asistent. Platností Zákona č. 201/2017 Sb. tento obor zanikl a vznikl obor praktická sestra. Absolventky mají odbornou způsobilost po absolvování střední zdravotnické školy v oboru praktická sestra nebo absolvováním střední zdravotnické školy oboru zdravotnický asistent, pokud jejich studium prvního ročníku bylo zahájeno nejpozději ve školním roce 2018/2019. Výuka trvá čtyři roky. Studium je zakončeno maturitní zkouškou (13). Podle své způsobilosti poskytují ošetrovatelskou péči nebo specializovanou ošetrovatelskou péči pod odborným dohledem všeobecné sestry nebo lékaře. Konkrétní činnosti, které mohou vykonávat sami nebo s odborným dohledem jsou vypsány ve Vyhlášce č. 55/2011 Sb. (14). Aby mohli vykonávat samostatně činnosti, které stanovuje vyhláška, musí získat další vzdělání, které jim umožní tyto činnosti vykonávat bez odborného dohledu. Vzdělání lze získat buďto na vyšší odborné nebo vysoké škole (1, 10).

Vyšší zdravotnická škola, oboru diplomovaná všeobecná sestra, trvá tři roky. Ke studiu mohou být přijati absolventi všech středních škol. Výuka je zaměřena na odborné předměty, ale z velké části na praktickou výuku. Studium je zakončeno absolutoriem. Absolventi získávají neakademický titul diplomovaný specialista (1, 10). Další možností, jak získat kvalifikační vzdělání lze tak, že praktické sestry využijí tzv. 4+1, tzn. kvalifikační vzdělání je pro ně zkrácené o jeden rok. Po absolvování střední zdravotnické školy a splnění kritérií pro přijetí na VOŠ oboru diplomovaná všeobecná sestra, nastoupí do 2. ročníku (15).

Vysokoškolské studium nabízí nelékařský obor všeobecná sestra, které trvá také tři roky. Ke studiu mohou být přijati absolventi všech středních škol. Výuka je zaměřena na odborné předměty a na praktickou výuku. Absolventi získávají akademický bakalářský titul. Hlavním rozdílem je, že po získání titulu Bc. lze dále pokračovat v magisterském studiu, které trvá další dva roky. Toto magisterské studium již nepatří do pregraduálního vzdělávání nýbrž do postgraduálního (1, 10).

2.2.3 Postgraduální studium

Do postgraduálního studia, pod studijním programem Ošetrovatelství, patří magisterské a doktorské studium. Dále sem patří specializační studium. Toto vzdělání lze získat až po dokončení kvalifikace v oboru Všeobecná sestra (1). Pravidla průběhu vzdělávání jsou určena v závazném Metodickém pokynu, který vydalo Ministerstvo zdravotnictví ČR. Tento Metodický pokyn byl uveřejněn ve Věstníku MZ ČR 2011 v Částce 3 a ruší se jím Metodický pokyn uveřejněný ve Věstníku MZ ČR 2009 v Částce 6. Uchazeč nejprve musí podat žádost, aby byl zařazen do konkrétního oboru specializačního vzdělání a ověřenou kopii nebo stejnopis dokumentu o již získané způsobilosti. Přihláška je umístěna volně na webových stránkách NCO NZO k online vyplnění. Přihlášku a příslušné přílohy, týkající se oboru Všeobecná sestra, se posílají do NCO NZO v Brně (16, 17).

NCO NZO je státní příspěvková organizace, které funguje pod dohledem Ministerstva zdravotnictví ČR. Je koordinátorem, který realizuje a organizuje celoživotní vzdělávání všeobecných sester (1). Studium se specifikuje na ošetrovatelskou péči v různých klinických oborech a specializaci zdravotnického pracovníka. Podle vybraného vzdělávacího modulu se místo, kde vzdělání probíhá, liší. Vše se uskutečňuje v akreditovaných institucích nebo zdravotnických zařízeních, které si může uchazeč zvolit ze seznamu, které nabízí NCO NZO. Akreditované zařízení odpovídá za průběh specializačního vzdělávání. Účastník vzdělávání dostane přiděleného specializačního školitele. Tato zařízení si stanovují termíny předpokládaného začátku specializačního vzdělávání a počet míst ve vzdělávacích programech do 31. 5., a to pro zahájení

vzdělávání na druhé pololetí nynějšího roku a první pololetí dalšího kalendářního roku. Informace o termínech, o počtu účastníků, kteří začínají a končí specializační vzdělávání, se zasílají do pověřené organizace. Průběh studia je zaznamenáván ve studijním průkazu nebo do záznamu provedených výkonů, které organizace zasílá na určitý počet do zařízení (16, 17).

Obory specializačního vzdělávání stanovuje Nařízení vlády č. 31/2010 Sb. Lze získat vzdělání v oboru Intenzivní péče (Sestra pro intenzivní péči), Intenzivní péče v pediatrii (Dětská sestra pro intenzivní péči), Komunitní ošetrovatelská péče (Komunitní sestra), Organizace a řízení ve zdravotnictví (Specialista v organizaci a řízení ve zdravotnictví), Ošetrovatelská péče v chirurgických oborech (Sestra pro péči v chirurgických oborech), Ošetrovatelská péče v interních oborech (Sestra pro péči v interních oborech), Ošetrovatelská péče v pediatrii (Dětská sestra), Ošetrovatelská péče v psychiatrii (Sestra pro péči v psychiatrii), Perfuziologie (Sestra pro klinickou perfuziologii) a Perioperační péče (Sestra pro perioperační péči) (18, 19).

Vzdělávací programy se skládají z modulů a liší se od sebe. Podle programu se stanoví délka přípravy, rozsah, obsah přípravy a to hlavně počet hodin praktického vyučování a teoretického. Dále se určí výukové pracoviště, praktické, teoretické znalosti a jiné požadavky, které se také podle programu liší. Vzdělávací program charakterizuje vlastnosti určitého modulu a také doporučuje odbornou literaturu. Programy mají i jiné požadavky jako např. zdravotní způsobilost, zvláštní odbornou způsobilost podle zvláštních vládních předpisů nebo jiné (1, 17). K úspěšnému ukončení studia je potřeba podat přihlášku ke splnění atestační zkoušky. Tato přihláška musí obsahovat zaměstnavatelem potvrzenou praxi, která je nutná v rámci specializačního vzdělávání. Přihláška je zpoplatněná, a to stanovuje Nařízení vlády č. 225/2011 Sb., které mění Nařízení vlády č. 184/2009 Sb., o stanovení výše úhrad za zkoušky. Vyhláška č. 189/2009 Sb. stanovuje podmínky a průběh atestační zkoušky (20, 21). Otázky k atestační zkoušce jsou zveřejněny na stránkách ministerstva zdravotnictví nebo pověřených organizacích. Úspěšnou atestační zkouškou jsou absolventi způsobilí vykonávat specializované činnosti, které jsou stanovené ve Vyhlášce č. 55/2011 Sb. Diplom o specializaci vydává ministerstvo zdravotnictví (16).

2.2.4 Legislativní normy pro výkon povolání

Povolání nelékařských zdravotnických pracovníků je regulované legislativními normami. Platí pro ně zákony, které jsou v mnohých případech znovelizované, jelikož se způsob vzdělání v ČR stále vyvíjí a to kvůli nevyhovujícímu stavu pracovníků. Nelékařští zdravotničtí pracovníci musí dodržovat zákony. Řadíme zde **Zákon č. 201/2017 Sb.**, kterým se mění Zákon č. 105/2011 Sb. a ten měnil Zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (10, 13, 22). **Vyhláška č. 55/2011 Sb.**, kterou se mění Vyhláška č. 424/2004 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků (12, 23). **Vyhláška č. 4/2010 Sb.**, kterou se mění Vyhláška č. 423/2004 Sb., kterou se stanoví kreditní systém pro vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez přímého vedení nebo odborného dohledu zdravotnických pracovníků, ve znění Vyhlášky č. 321/2008 Sb. (24, 25). **Vyhláška č. 413/2006 Sb.**, kterou se mění Vyhláška č. 470/2004 Sb., kterou se stanoví seznam nemocí, stavů nebo vad, které vylučují zdravotné způsobilost k výkonu povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta a k výkonu povolání dalšího zdravotnického pracovníka a jiného odborného pracovníka, druhy, četnost a obsah lékařských prohlídek a náležitosti lékařského posudku (26). **Nařízení vlády č. 31/2010 Sb.**, kterým se stanoví obory specializačního vzdělávání a označení odbornosti zdravotnických pracovníků se specializovanou způsobilostí (19). **Vyhláška č. 3/2016 Sb.**, kterou se mění Vyhláška č. 39/2005 Sb., kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání, ve znění Vyhlášky č. 129/2010 Sb. (27). **Vyhláška č. 189/2009 Sb.**, o atestační zkoušce, zkoušce k vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu, závěrečné zkoušce akreditovaných kvalifikačních kurzů a aprobační zkoušce a o postupu při ověření znalosti českého jazyka (vyhláška o zkouškách podle zákona o nelékařských zdravotnických povoláních) (20). **Nařízení vlády č. 225/2011 Sb.**, kterým se mění Nařízení vlády č. 184/2009 Sb., o stanovení výše úhrad za zkoušky (21). **Věstník MZ ČR č. 9/2004 Sb.**, Koncepce ošetřovatelství (9). **Věstník MZ ČR č. 3/2011 Sb.**, Metodický pokyn kterým se stanoví pravidla průběhu specializačního vzdělávání (16). **Zákon č. 201/2017 Sb.**, kterým se mění Zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání

a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (13).

2.2.5 Registrace zdravotnických pracovníků

Registr má své začátky ve 20. století, kdy v době 1971 existovala dobrovolná registrace, v rámci projektu pod Thomayerovou nemocnicí. Zásahu na tom mají Marta Staňková a Dana Jurásková. Chtěly, aby se sestry po maturitě dále vzdělávaly, protože 70% se nevzdělávalo. Tento projekt rozšířily do několika dalších nemocnic, za účelem osvětlit vzdělanostní úroveň, časové a jiné možnosti dalšího vzdělávání. Vznikl návrh kreditního systému, který stanovoval počet kreditních bodů za určité vzdělávací aktivity. Jistý počet kreditů se dovozoval zaregistrovat do registru zdravotnických pracovníků. Marta Staňková, tehdejší vedoucí odboru vědy a vzdělávání Ministerstva zdravotnictví ČR, se snažila, aby registrace začala fungovat, pod kontrolou ministerstva a byla státní. Dobrovolná registrace zanikla účinností Zákona č. 96/2004 Sb. (1).

Registr zdravotnických pracovníků vznikl rozhodnutím MZ ČR 1. května 2004 v NCO NZO jako Registr zdravotnických pracovníků způsobilých k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu. Začalo být připravováno 24 nelékařských profesí k vydání osvědčení MZ ČR (2, 28). Absolvování kvalifikačního studia oboru Všeobecná sestra pro vykonávání práce bez odborného dohledu nestačilo, a aby absolventi mohli pracovat bez odborného dohledu, museli podat žádost, být v tomto registru a získat osvědčení k výkonu povolání bez odborného dohledu. Registrace byla časově omezená. Platila na deset let. V této době se všeobecné sestry vzdělávaly a plnily podmínky, za které získávaly kredity. Po splnění všech podmínek a určitého kreditního počtu si registraci mohly obnovit a prodloužit osvědčení (2, 29). Jednotlivé formy celoživotního vzdělávání byly kreditem bodově ohodnoceny. Za určitou formu se získával různý počet kreditů. Určité formy i kreditní ohodnocení lze nalézt ve Vyhlášce č. 423/2004 Sb., která je změněna Vyhláškou č. 4/2010 Sb. (24, 25).

Registrace motivovala zdravotnické pracovníky se celoživotně vzdělávat a tím se zvyšovala kvalita poskytované ošetrovatelské péče. Tito pracovníci měli povinnost se během svého profesního života takto vzdělávat, aby si zachovali odbornost a jejich teoretické i praktické znalosti byly aktuální (1). Zákon č. 201/2017 Sb., mění Zákon č. 96/2004 Sb. a to tak, že se 1. 9. 2017 nevydávají a neprodávají se platnosti osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu. Dále se ruší kreditní systém, který je spjatý s vydáváním osvědčení, ale povinnost celoživotního vzdělávání zůstává. Kontroly vzdělání svých zaměstnanců zajišťuje každý poskytovatel zdravotních služeb. Zaměstnavateli se předkládají doklady o absolvovaných vzdělávacích aktivitách. Je zřízen Národní registr zdravotnických pracovníků, který bude do března 2018 pouze v testovacím provozu a poté už bude zcela zprovozněn (13, 30).

Registr je přístupný pro veřejnost, ale pro tu neobsahuje údaje o rodném čísle a trvalém pobytu, kvůli Zákonu č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Obsahuje číslo osvědčení, jméno, příjmení, datum narození, rodné číslo, adresu trvalého pobytu, adresu zaměstnavatele, pracovní zařazení a údaje o dosaženém vzdělání (30). Díky registru máme přehled o počtu a odborném zaměření zdravotnických pracovníků poskytující ošetrovatelskou péči, tudíž patří do národního zdravotnického informačního systému (2, 28).

2.2.6 Formy celoživotního vzdělávání

Novela Zákona č. 96/2004 Sb., tedy Zákon č. 201/2017 Sb., který vešel v platnost od 1. září 2017, zrušil registraci zdravotnických pracovníků u NCO NZO, která je spojena s celoživotním vzděláváním a získáváním kreditů v rámci kreditního systému. Formy celoživotního vzdělávání zůstávají. Národní zdravotnický informační systém nespravuje NCO NZO, ale Ministerstvem zdravotnictví ČR zřízený Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR. Práce bez odborného dohledu není podmíněna registrem a vydaném osvědčení (30).

Všechny formy celoživotního vzdělávání jsou stanoveny ve Vyhlášce č. 423/2004 Sb. Získáváním nových informací se zvyšuje kvalita ošetrovatelské péče a informace

všeobecných sester jsou ve zdravotnictví aktuální. Kredity se při kombinaci jednotlivých forem vzdělávání sčítaly, ale nyní kreditní systém již nefunguje. Pro přehled níže uvádíme konkrétní kreditové ohodnocení, za jednotlivé formy celoživotního vzdělávání (28, 29).

Patří sem **odborný kurz** nebo **školící akce**, který probíhá buďto v akreditovaném zařízení nebo zdravotnickém zařízení, které je způsobilé k zajišťování praktického vyučování nebo praxi pro střední, vyšší odborné nebo vysoké školy. Za tuto formu vzdělání se získávaly 4 kredity za každý započatý den. Za jednu akci se dalo získat maximálně 12 kreditů. Všeobecné sestry se můžou účastnit **odborné stáže**, za kterou za každý započtený den získávaly 3 kredity. Za jednu stáž maximálně 15 kreditů. Další formou je **účast na semináři**, která byla ohodnocena 1 kreditem (24, 31).

Lze se účastnit **kongresu** či **odborné konference**. Získávaly se 4 kredity za každý zúčastněný den. V tomto případě mohli získat maximálně 12 kreditů za jednu akci. Dále lze na kongresu či konferenci přednášet vlastní přednášku, být autorem posteru nebo se aktivně účastnit na soutěžích, které souvisejí s výkonem zdravotnického povolání, a každá forma byla ohodnocena 10 kredity. Při spoluautorství na přednášce nebo při přednesení cizí přednášky se získávalo 5 kreditů a při spoluautorství na posteru 4 kredity (24). V případě konání **mezinárodního kongresu** se získávaly kredity za účast a to za 5 kreditů za každý zúčastněný den. V tomto případě se dalo získat nejvýše 15 kreditů za jeden mezinárodní kongres. Dále lze na kongresu přednášet vlastní přednášku nebo být autorem posteru a za to získávalo 15 kreditů. Při spoluautorství na přednášce nebo při převzetí cizí přednášky se získávalo 10 kreditů a při spoluautorství na posteru 5 kreditů (24).

Všeobecné sestry mohou absolvovat **e-learningový kurz**, který se liší svou délkou. Když zpracovaly 15 stran podle technické normy o úpravě písemnosti, tak získaly 2 kredity. Při zpracování 30 stran podle technické normy o úpravě písemností získaly 3 kredity (24, 32). Další formou je **publikační činnost**. Mezi tu patří napsání odborného článku, jakožto autor získal 15 kreditů a jako spoluautor 10 kreditů. Také záleželo na tom, v jakém časopise byl článek publikován. Časopis s hodnotou Impact Factor navýšil kreditní počet o 100 % a recenzovaný časopis o 30 %. Další odbornou publikací může být učebnice, skriptu nebo učební pomůcky, za kterou autor získal 25 kreditů a spoluautor 20 kreditů. Všeobecné sestry mohou vykonávat **pedagogickou činnost**, mezi kterou patří vedení vyučovací hodiny nebo přednesení odborného sdělení, kdy jim pak náležely

2 kredity. Za registrační období touto formou směly získat maximálně 20 kreditů. Vědecko- výzkumnou činností získávaly 25 kreditů. Vypracováním metodiky jim náleželo 20 kreditů (24).

Studium navazujících vysokoškolských studijních programů patří do celoživotního vzdělávání. Patří sem studijní obor zdravotnického zaměření na vysoké škole, obor zdravotnického zaměření na vyšší odborné škol po získané odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání, pomaturitní specializační studium, speciální přípravy nebo dlouhodobé tematické kurzy, za které se po dokončení semestru nebo za každých 6 měsíců studia, když se studium nečlení na semestry, náleželo 25 kreditů. Specializační vzdělávání patří do celoživotního vzdělávání, ale kolik kreditů náleželo za toto vzdělávání, určovalo ministerstvo zdravotnictví (24). Mezi celoživotní vzdělání patří **účast a při podílení se na účasti na vzdělávacích akcích v zahraničí**. Dále také konané akce, které odpovídají specializačnímu vzdělávání nebo certifikovanému kurzu se počítají. Počet kreditů byl z těchto akcí různý. Počet kreditů, který za tyto akce náležel, stanovovalo Ministerstvo zdravotnictví ČR (24).

2.2.7 Aktuální změny v současnosti

V poslanecké sněmovně se dlouhou dobu diskutovalo o změnách v systému vzdělávání pro nelékařské zdravotnické pracovníky. Kvůli nedostatku těchto pracovníků vznikla novela Zákona č. 96/2004 Sb., která má zjednodušovat vzdělávání sester. Nově vzniklý Zákon č. 201/2017 Sb. vešel v platnost 1. září 2017. Tato novela způsobila velké změny hlavně v systému vzdělávání (30). Změny se týkají především zdravotnických asistentů a všeobecných sester, kterým se změnil kvalifikační a celoživotní vzdělání (33, 34). Celoživotní vzdělání zůstává povinné, ale neprokazuje se nasbíranými kredity. Dále se nežádá se o vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu (11, 13). Byl zrušen obor zdravotnický asistent a vznikl obor praktická sestra. Absolventky mají odbornou způsobilost po absolvování střední zdravotnické školy v oboru praktická sestra nebo absolvováním střední zdravotnické školy oboru zdravotnický asistent, pokud jejich studium prvního ročníku bylo zahájeno nejpozději

ve školním roce 2018/2019. Studium je zakončeno maturitní zkouškou. Po získání maturitní zkoušky pro praktické sestry platí nově vzniklý systém vzdělávání tzv. 4+1, tzn. kvalifikační vzdělání je pro ně zkrácené o jeden rok. Po absolvování střední zdravotnické školy a splnění kritérií pro přijetí na VOŠ oboru diplomovaná všeobecná sestra, nastoupí do 2. ročníku. Tuto možnost mají pouze absolventi středních zdravotnických škol, nikoli absolventi gymnázií nebo zdravotnických lyceí (11, 13). Nově vzniklé praktické sestry budou smět vykonávat své povolání bez odborného dohledu. Praktické sestry budou pracovat bez odborného dohledu, ale nebudou moci být v Registru zdravotnických pracovníků ČR, nebudou moci získat specializaci a některé činnosti budou muset dělat stále pod odborným dohledem (13).

Obory praktická sestra, zdravotnický záchranář, porodní asistentka a dětská sestra nepatří mezi specializační vzdělávání, nýbrž mezi kvalifikační vzdělávání (15).

3 Výzkumná část

Tato část bakalářské práce podrobně popisuje metodiku výzkumu. Vytyčuje cíle práce, výzkumné předpoklady a samostatná interpretace výsledků dat vycházejících z výzkumného šetření pomocí nestandardizovaného dotazníku.

3.1 Cíle a výzkumné předpoklady

Pro tuto bakalářskou práci byly stanoveny 4 výzkumné cíle a 3 výzkumné předpoklady, kdy výzkumný předpoklad č. 3 se rozděluje na dvě části. Výzkumné předpoklady byly upřesněny na základě výsledků z předvýzkumu, který byl proveden u deseti respondentů v říjnu roku 2017 na kardiologickém oddělení v Krajské nemocnici Liberec, a. s. Dále byly přehodnoceny a přečíslovány na základě upřesnění předvýzkumu.

Cíle práce:

1. Popsat vývoj vzdělávání v ošetrovatelství od 19. století po současnost.
2. Zjistit, které formy celoživotního vzdělávání všeobecné sestry upřednostňují.
3. Zjistit, co všeobecné sestry motivuje k celoživotnímu vzdělávání.
4. Zjistit, jaké faktory omezují celoživotní vzdělávání z pohledu všeobecných sester.

Výzkumné předpoklady:

1. K cíli č. 1 nebyl stanoven předpoklad, jelikož se jedná o popisný cíl.
2. Předpokládáme, že 90 % a více všeobecných sester upřednostňuje inovační kurzy.
- 3a. Předpokládáme, že 90 % a více všeobecných sester se celoživotně vzdělává, z důvodu prohlubování znalostí.

3b. Předpokládáme, že 90 % a více všeobecných sester má potřebu dalšího vzdělávání.

4. Předpokládáme, že pro 40 % a více všeobecných sester je demotivací celoživotního vzdělávání pracovní vytížení.

3.2 Metodika výzkumu

Výzkumná část bakalářské práce byla prováděna metodou kvantitativního výzkumu. Pro výzkumné šetření byla zvolena technika nestandardizovaného elektronického dotazníku (viz Příloha A), který byl distribuován přes internetový portál Survio. Toto šetření bylo prováděno přes webové stránky Osetrovatelstvi.info, kde nám byl zveřejněn dotazník. Výzkum probíhal v listopadu roku 2017.

3.2.1 Metodický postup a metoda zkoumání

Předvýzkum (viz Příloha B) byl proveden v říjnu roku 2017, prostřednictvím tištěného dotazníku. Dotazník vyplnilo deset všeobecných sester z kardiologického oddělení v Krajské nemocnici v Liberci, a.s. Vyplňování dotazníků bylo dobrovolné a anonymní. Bylo zjištěno, že otázky z předvýzkumu byly srozumitelné, a proto byla ponechána jejich formulace. Stejně otázky byly použity ve výzkumném šetření bakalářské práce. Ze získaných informací z předvýzkumu byly upřesněny výzkumné předpoklady.

Dotazník obsahoval celkem 17 otázek, kdy jednotlivé otázky byly cíleně vytvořeny ke zjištění výzkumných předpokladů a dosažení cílů práce. Respondenty byly všeobecné sestry. První 2 otázky byly identifikačního charakteru, zbylých 15 otázek se týkalo samotného výzkumného šetření. Respondenti u otázky č. 10 a 15 měli možnost napsat i jinou variantu odpovědi, než které jsme nabízeli, tudíž tyto otázky byly polootevřené.

Otázka č. 8 měla jako jediná otevřenou odpověď. Otázky č. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 16 a 17 měly uzavřenou odpověď.

3.2.2 Charakteristika výzkumného vzorku

Výzkumný vzorek byl tvořen ze všeobecných sester, z různých měst v České republice, které navštěvují webové stránky Osetrovatelstvi.info. Tito respondenti odpověděli na elektronický dotazník, který byl naprosto anonymní. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 264 respondentů, ale 41 dotazníků bylo vyřazeno a zařazených bylo 223 dotazníků. Hlavním důvodem vyřazení bylo nevyplnění otázky č. 8, kde se zkoumalo, jakou jinou formu celoživotního vzdělávání respondent preferuje. Celkem navštívilo elektronický dotazník 357 (100 %) osob. Z tohoto množství 264 (73,0 %) lidí dokončilo, 93 lidí (26,0 %) dotazník nedokončilo, 223 dotazníků (62,5 %) bylo zařazeno do výzkumného šetření a 41 dotazníků (11,5 %) bylo vyřazeno. Návratnost tedy činila 73,0 %. Výzkumný vzorek a místo výzkumu nekoresponduje se zadáním bakalářské práce. Důvodem změny byla neochota výzkumného vzorku s vyplněním dotazníku. Původními místy výzkumu byly Krajská nemocnice Liberec, a. s. (kardiologické, neurologické a chirurgické oddělení), Nemocnice Děčín, a. s. (interní a chirurgické oddělení), Lužická nemocnice a poliklinika Rumburk, a. s. (interní a chirurgické oddělení). Respondenti měli být všeobecné sestry na těchto oddělení.

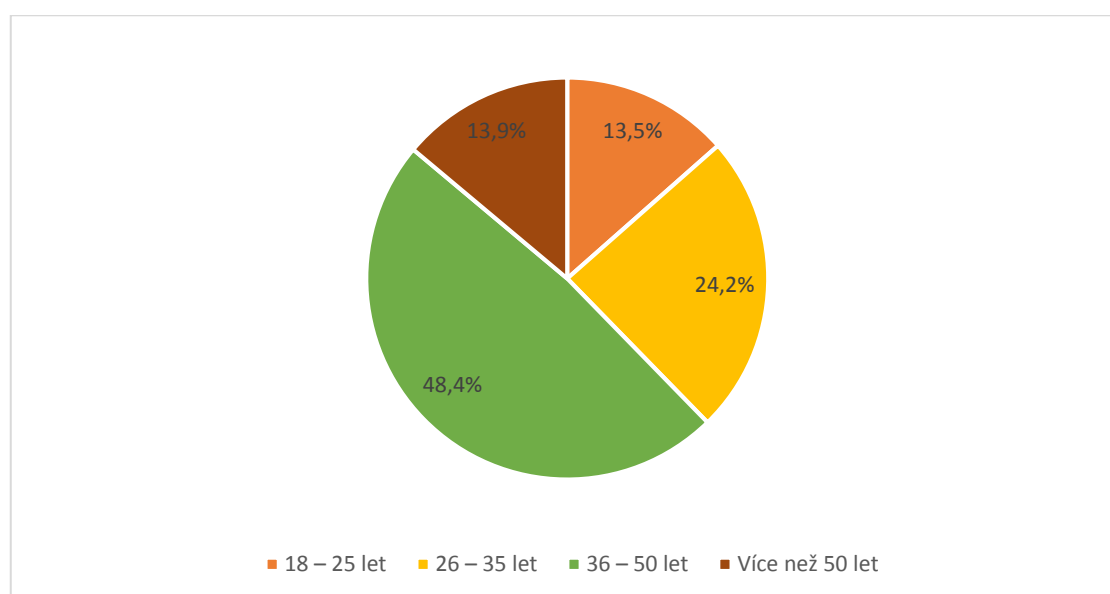
3.3 Analýza výzkumných dat

Data výzkumného šetření této bakalářské práce byla zpracována a vyhodnocena popisnou statistikou pomocí tabulek a grafů v programu Microsoft Office Excel 2013. Text byl zpracován textovým editorem Microsoft Office Word 2013. Výsledná data byla vložena do tabulek a uvedena ve znacích n_i (absolutní četnost), f_i (relativní četnost) a $\sum$ (celková četnost).

3.3.1 Analýza výzkumné otázky č. 1: Kolik je Vám let?

Tabulka č. 1 Věk respondentů

	n_i [-]	f_i [%]
18 – 25 let	30	13,5 %
26 – 35 let	54	24,2 %
36 – 50 let	108	48,4 %
Více než 50 let	31	13,9 %
Σ	223	100 %

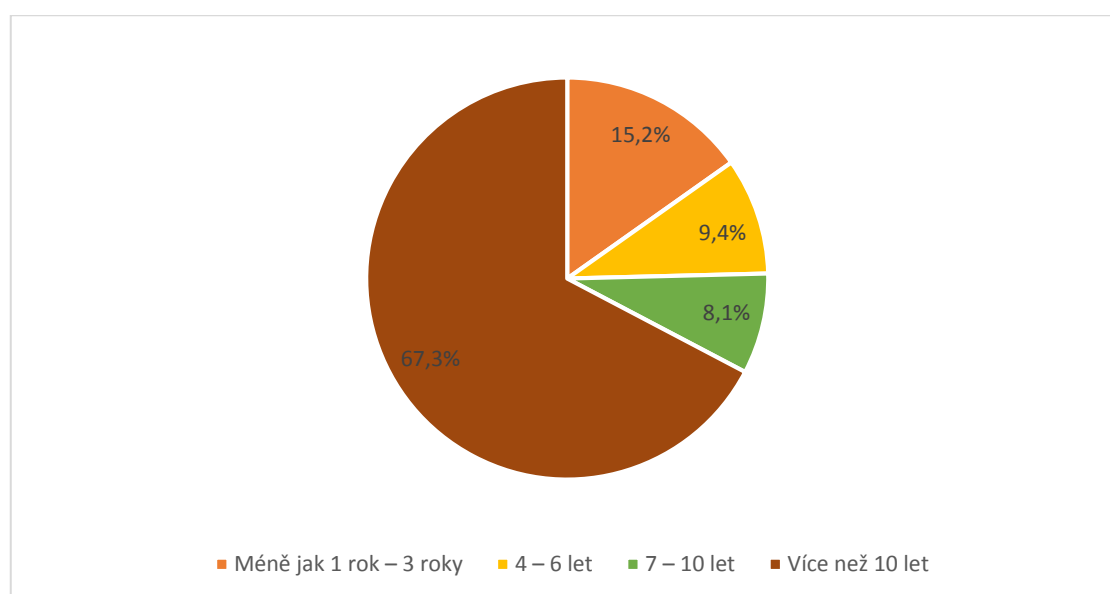
Graf č. 1 Věk respondentů

Výzkumného šetření se zúčastnili respondenti téměř všech věkových kategorií. Z celkového počtu 223 respondentů (100 %) uvedlo celkem 30 (13,5 %) věkovou kategorii 18 – 25 let, 54 respondentů (24,2 %) bylo ve věkové kategorii 26 – 35 let, 108 respondentů (48,4 %) ve věkové kategorii 36 – 50 let a ve věku nad 50 let se zúčastnilo 31 respondentů (13,9 %).

3.3.2 Analýza výzkumné otázky č. 2: Kolik let pracujete ve zdravotnictví?

Tabulka č. 2 Doba práce ve zdravotnictví

	n_i [-]	f_i [%]
Méně jak 1 rok – 3 roky	34	15,2 %
4 – 6 let	21	9,4 %
7 – 10 let	18	8,1 %
Více než 10 let	150	67,3 %
Σ	223	100 %

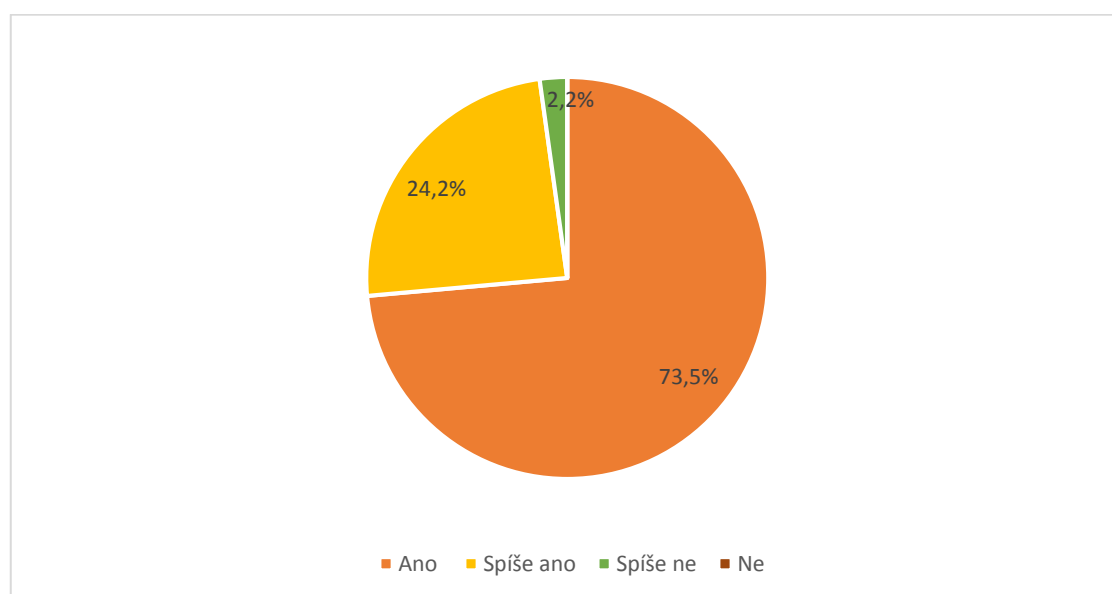
Graf č. 2 Doba práce ve zdravotnictví

Z celkového počtu 223 respondentů (100 %) uvedlo 34 (15,2 %), že pracují ve zdravotnictví méně jak 1 rok až 3 roky. Dobu 4 – 6 let uvedlo 21 respondentů (9,4 %), 7 - 10 let ve zdravotnictví pracuje z výzkumného vzorku 18 respondentů (8,1 %) a více než 10 let uvedlo 150 respondentů (67,3 %).

3.3.3 Analýza výzkumné otázky č. 3: Máte pocit, že je pro současnou praxi důležité získávat nové poznatky?

Tabulka č. 3 Důležitost získávání nových poznatků pro praxi

	n_i [-]	f_i [%]
Ano	164	73,5 %
Spíše ano	54	24,2 %
Spíše ne	5	2,2 %
Ne	0	0,0 %
Σ	223	100 %

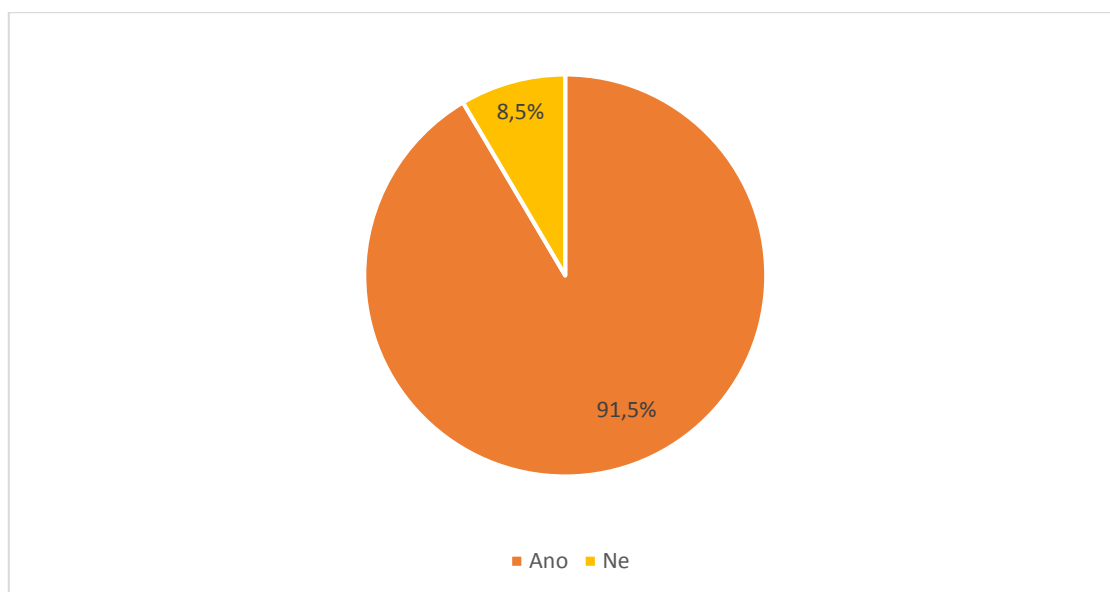
Graf č. 3 Důležitost získávání nových poznatků pro praxi

Z celkového množství 223 respondentů (100 %) má pocit 164 respondentů (73,5 %), že je pro současnou praxi důležité se celoživotně vzdělávat. Spíše ano uvedlo 54 respondentů (24,2 %) a názor spíše ne uvedlo 5 respondentů (2,2 %). Žádný z respondentů neoznačil odpověď ne.

3.3.4 Analýza výzkumné otázky č. 4: Účastníte se vzdělávacích akcí či studia?

Tabulka č. 4 Účast na vzdělávacích akcích či studia

	n _i [-]	f _i [%]
Ano	204	91,5 %
Ne	19	8,5 %
Σ	223	100 %

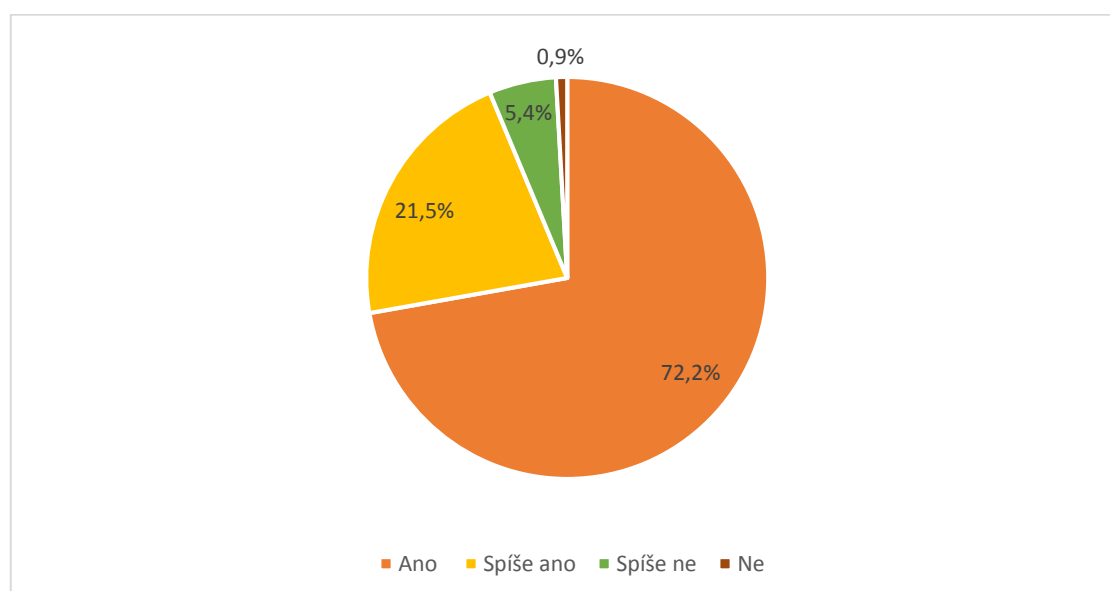
Graf č. 4 Účast na vzdělávacích akcích či studia

Z celkového množství 223 respondentů (100 %) se 204 respondentů (91,5 %) účastní vzdělávacích akcí či studia a 19 respondentů (8,5 %) se na těchto akcích neúčastní.

3.3.5 Analýza výzkumné otázky č. 5: Myslíte si, že je celoživotní vzdělávání důležité?

Tabulka č. 5 Důležitost celoživotního vzdělávání

	n_i [-]	f_i [%]
Ano	161	72,2 %
Spíše ano	48	21,5 %
Spíše ne	12	5,4 %
Ne	2	0,9 %
Σ	223	100 %

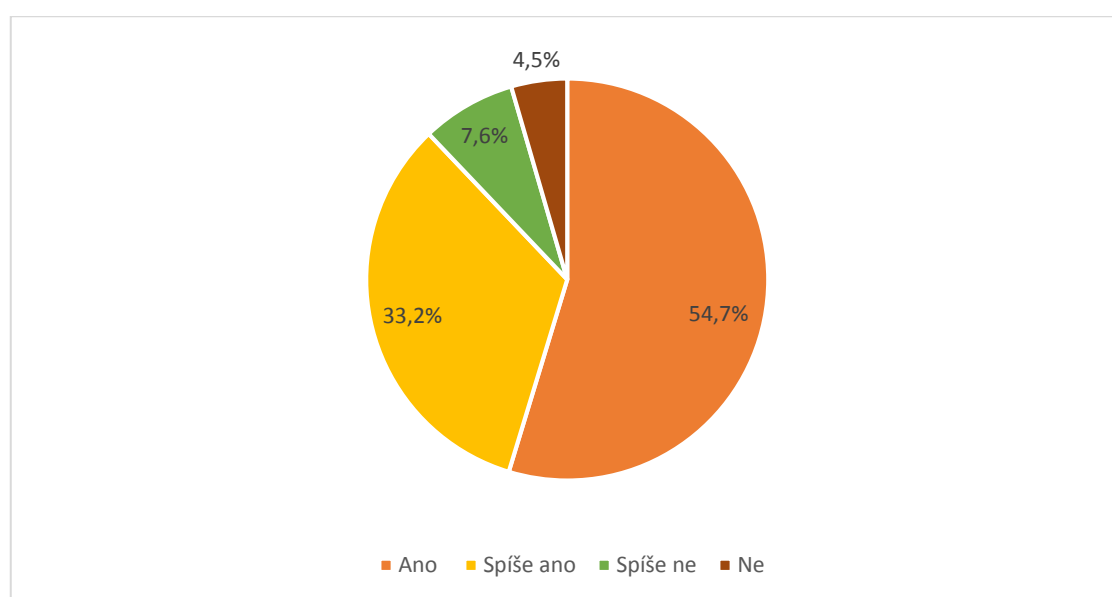
Graf č. 5 Důležitost celoživotního vzdělávání

Z celkového množství 223 respondentů (100 %) si 161 respondentů (72,2 %) myslí, že celoživotní vzdělávání je důležité. Dále si 48 respondentů (21,5 %) myslí, že celoživotní vzdělávání spíše důležité je a 12 respondentů (5,4 %) tvrdí, že celoživotní vzdělávání důležité spíše není. Pouze 2 respondenti (0,9 %) uvedli, že celoživotní vzdělávání není důležité.

3.3.6 Analýza výzkumné otázky č. 6: Máte potřebu se celoživotně vzdělávat?

Tabulka č. 6 Potřeba celoživotního vzdělávání

	n_i [-]	f_i [%]
Ano	122	54,7 %
Spíše ano	74	33,2 %
Spíše ne	17	7,6 %
Ne	10	4,5 %
Σ	223	100 %

Graf č. 6 Potřeba celoživotního vzdělávání

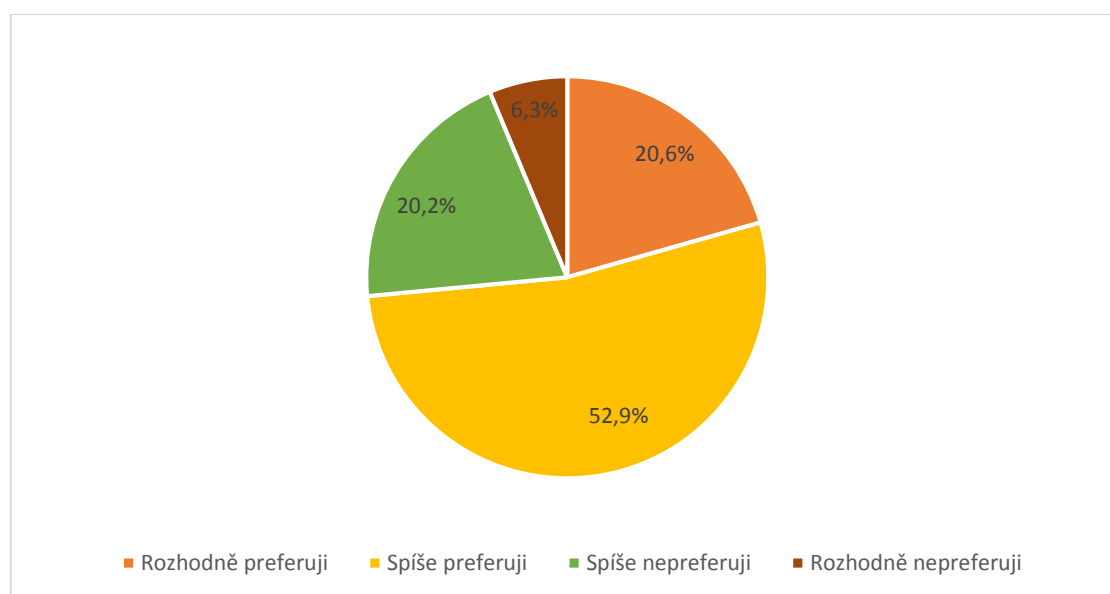
Z celkového množství 223 respondentů (100 %) má potřebu 122 respondentů (54,7 %) se celoživotně vzdělávat a 74 respondentů (33,2 %) tvrdí, že tuto potřebu spíše má. Odpovědí spíše ne odpovědělo 17 respondentů (7,6 %) a 10 respondentů (4,5 %) uvedlo, že nemá potřebu se celoživotně vzdělávat.

3.3.7 Analýza výzkumné otázky č. 7: Jakou formu celoživotního vzdělávání preferujete?

3.3.7.1 Analýza výzkumné otázky č. 7/1: Inovační kurzy v rámci celoživotního vzdělávání

Tabulka č. 7 Preference inovačních kurzů v rámci celoživotního vzdělávání

	n _i [-]	f _i [%]
Rozhodně preferuji	46	20,6 %
Spíše preferuji	118	52,9 %
Spíše nepreferuji	45	20,2 %
Rozhodně nepreferuji	14	6,3 %
Σ	223	100 %

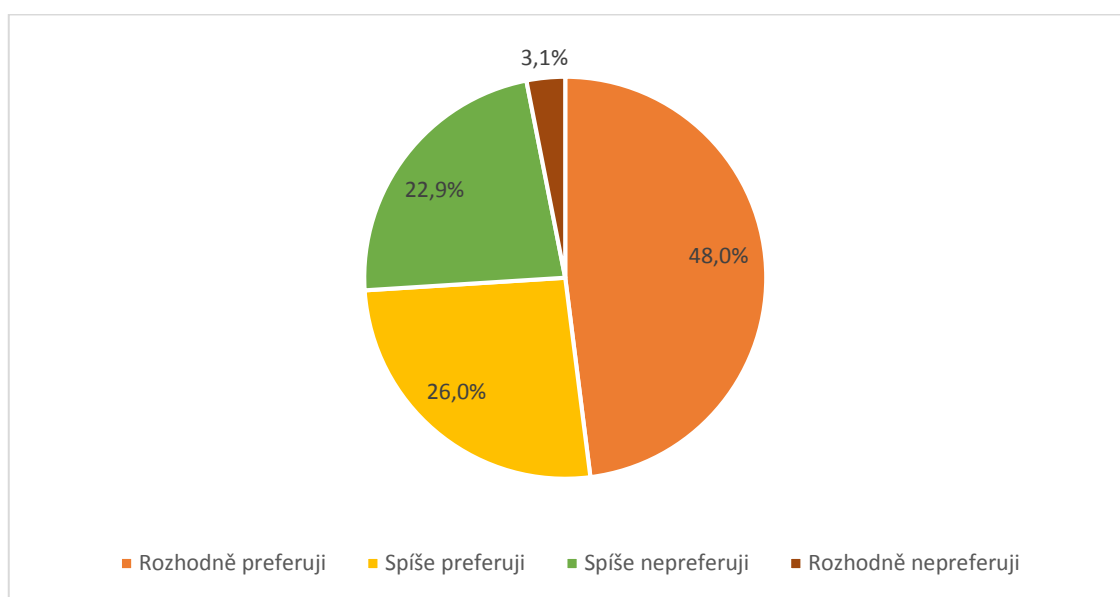
Graf č. 7 Preference inovačních kurzů v rámci celoživotního vzdělávání

Z celkového množství 223 respondentů (100 %) uvedlo 46 respondentů (20,6 %), že rozhodně preferují inovační kurzy v rámci životního vzdělávání a 118 respondentů (52,9 %) tvrdilo, že inovační kurzy spíše preferují. Tuto formu vzdělávání spíše nepreferuje 45 respondentů (20,2 %) a 14 respondentů (6,3 %) tuto formu vzdělávání rozhodně nepreferují.

3.3.7.2 Analýza výzkumné otázky č. 7/2: Specializační studium

Tabulka č. 8 Preference specializačního studia

	n_i [-]	f_i [%]
Rozhodně preferuji	107	48,0 %
Spíše preferuji	58	26,0 %
Spíše nepreferuji	51	22,9 %
Rozhodně nepreferuji	7	3,1 %
Σ	223	100 %

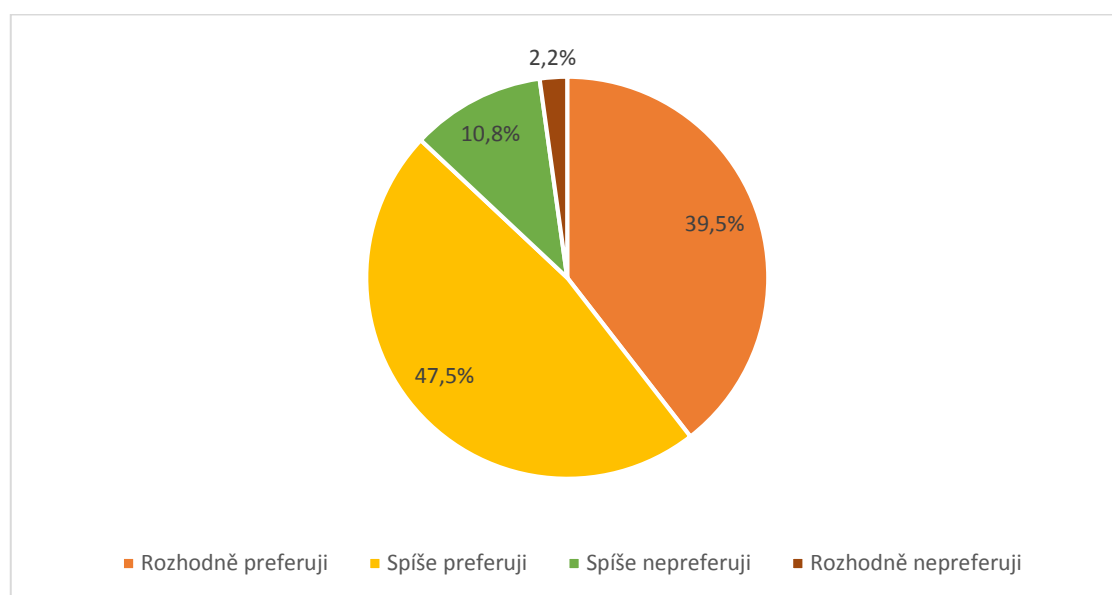
Graf č. 8 Preference specializačního studia

Z celkového množství 223 respondentů (100 %) uvedlo 107 respondentů (48,0 %), že rozhodně preferují specializační vzdělávání a 58 respondentů (26,0 %) tvrdilo, že specializační studium spíše preferují. Tuto formu vzdělávání spíše nepreferuje 51 respondentů (22,9 %) a 7 respondentů (3,1 %) tuto formu vzdělávání rozhodně nepreferují.

3.3.7.3 Analýza výzkumné otázky č. 7/3: Certifikované kurzy

Tabulka č. 9 Preference certifikovaných kurzů

	n _i [-]	f _i [%]
Rozhodně preferuji	88	39,5 %
Spíše preferuji	106	47,5 %
Spíše nepreferuji	24	10,8 %
Rozhodně nepreferuji	5	2,2 %
Σ	223	100 %

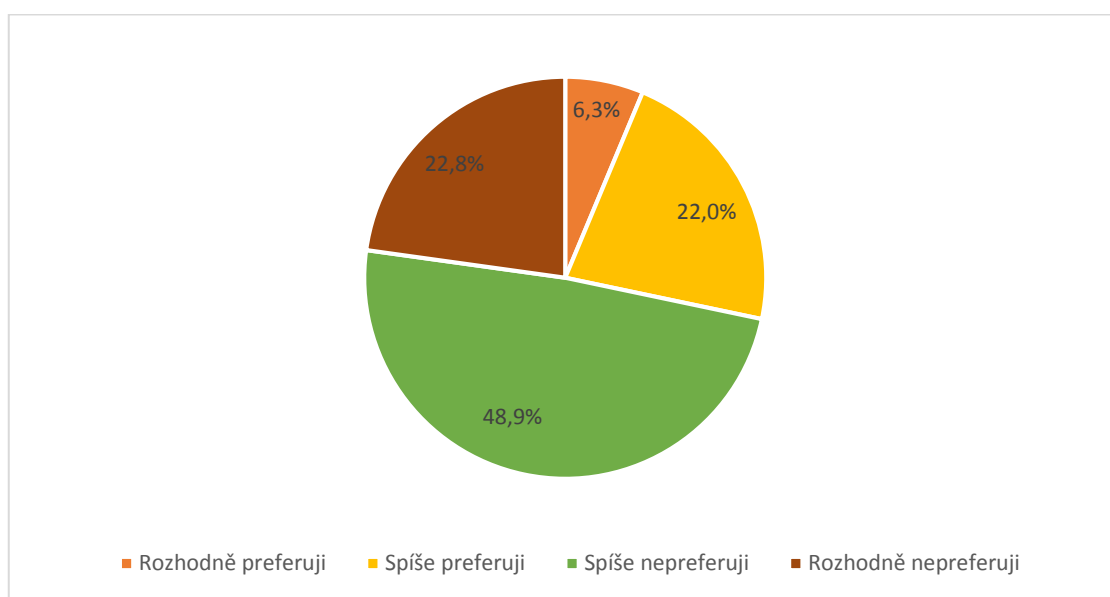
Graf č. 9 Preference certifikovaných kurzů

Z celkového množství 223 respondentů (100 %) uvedlo 88 respondentů (39,5 %), že rozhodně preferují certifikované kurzy a 106 respondentů (47,5 %) tvrdilo, že certifikované kurzy spíše preferují. Tuto formu vzdělávání spíše nepreferuje 24 respondentů (10,8 %) a 5 respondentů (2,2 %) tuto formu vzdělávání rozhodně nepreferují.

3.3.7.4 Analýza výzkumné otázky č. 7/4: Publikační činnost

Tabulka č. 10 Preference publikační činnosti

	n_i [-]	f_i [%]
Rozhodně preferuji	14	6,3 %
Spíše preferuji	49	22,0 %
Spíše nepreferuji	109	48,9 %
Rozhodně nepreferuji	51	22,8 %
Σ	223	100 %

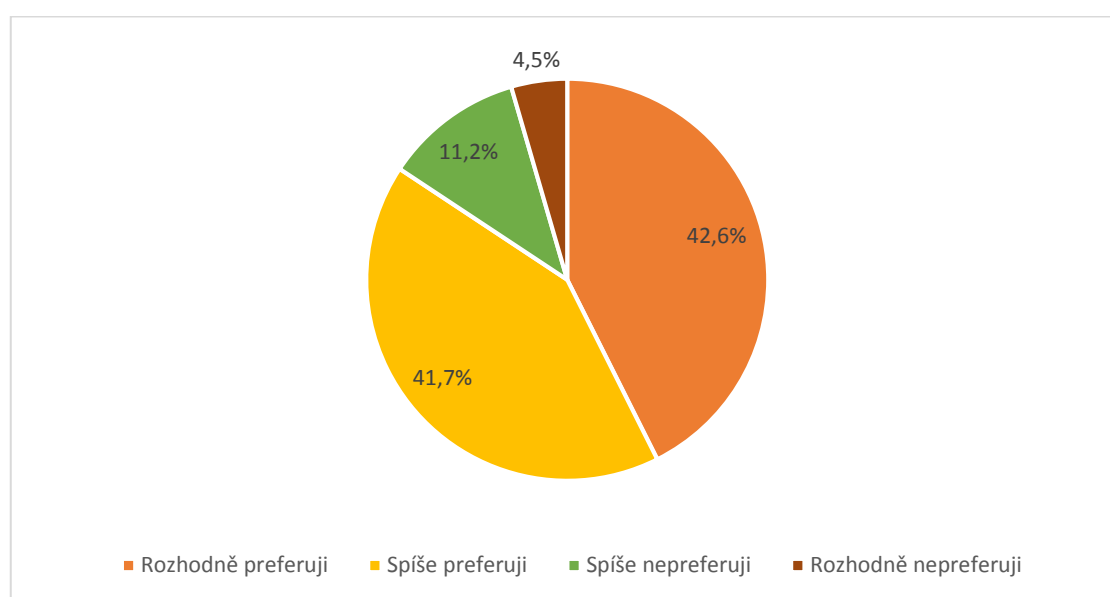
Graf č. 10 Preference publikační činnosti

Z celkového množství 223 respondentů (100 %) uvedlo 14 respondentů (6,3 %), že rozhodně preferují publikační činnost a 49 respondentů (22,0 %) tvrdilo, že publikační činnost spíše preferují. Tuto formu vzdělávání spíše nepreferuje 109 respondentů (48,9 %) a 51 respondentů (22,8 %) tuto formu vzdělávání rozhodně nepreferují.

3.3.7.5 Analýza výzkumné otázky č. 7/5: Odborné konference, kongresy a sympozia

Tabulka č. 11 Preference odborných konferencí, kongresů a sympozií

	n _i [-]	f _i [%]
Rozhodně preferuji	95	42,6 %
Spíše preferuji	93	41,7 %
Spíše nepreferuji	25	11,2 %
Rozhodně nepreferuji	10	4,5 %
Σ	223	100 %

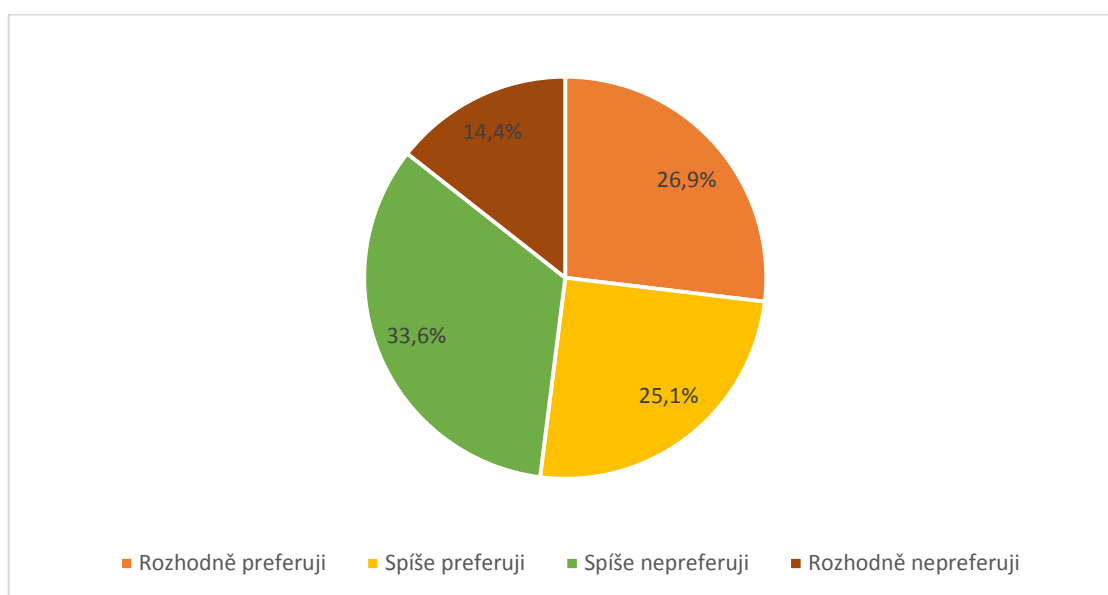
Graf č. 11 Preference odborných konferencí, kongresů a sympozií

Z celkového množství 223 respondentů (100 %) uvedlo 95 respondentů (42,6 %), že rozhodně preferují odborné konference, kongresy i sympozia a 93 respondentů (41,7 %) tvrdilo, že odborné konference, kongresy i sympozia spíše preferují. Tuto formu vzdělávání spíše nepreferuje 25 respondentů (11,2 %) a 10 respondentů (4,5 %) tuto formu vzdělávání rozhodně nepreferují.

3.3.7.6 Analýza výzkumné otázky č. 7/6: Vysokoškolské studium

Tabulka č. 12 Preference vysokoškolského studia

	n_i [-]	f_i [%]
Rozhodně preferuji	60	26,9 %
Spíše preferuji	56	25,1 %
Spíše nepreferuji	75	33,6 %
Rozhodně nepreferuji	32	14,4 %
Σ	223	100 %

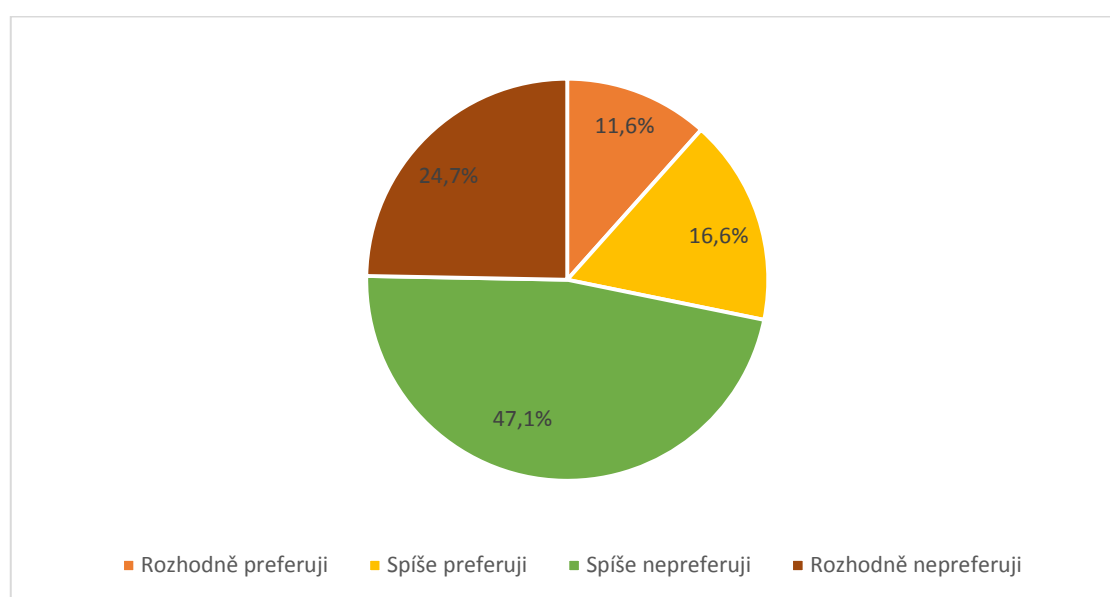
Graf č. 12 Preference vysokoškolského studia

Z celkového množství 223 respondentů (100 %) uvedlo 60 respondentů (26,9 %), že rozhodně preferují vysokoškolské studium a 56 respondentů (25,1 %) tvrdilo, že vysokoškolské studium spíše preferují. Tuto formu vzdělávání spíše nepreferuje 75 respondentů (33,6 %) a 32 respondentů (14,4 %) tuto formu vzdělávání rozhodně nepreferují.

3.3.7.7 Analýza výzkumné otázky č. 7/7 a 8: Jiná forma celoživotního vzdělávání

Tabulka č. 13 Preference jiné formy celoživotního vzdělávání

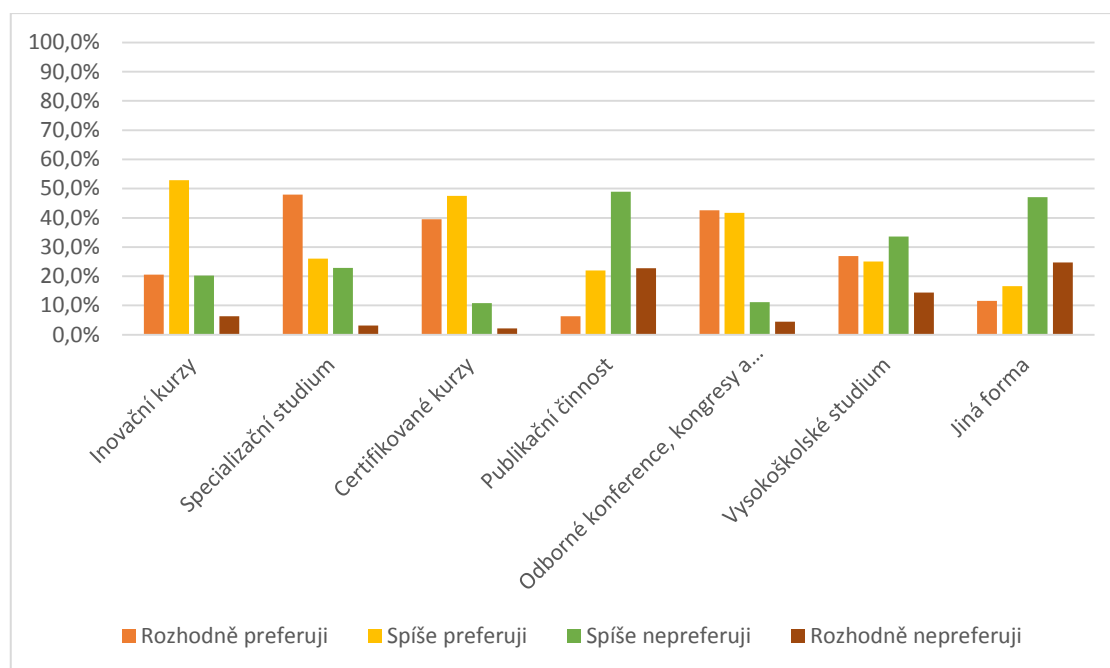
	n _i [-]	f _i [%]
Rozhodně preferuji	26	11,6 %
Spíše preferuji	37	16,6 %
Spíše nepreferuji	105	47,1 %
Rozhodně nepreferuji	55	24,7 %
Σ	223	100 %

Graf č. 13 Preference jiné formy celoživotního vzdělávání

Z celkového množství 223 respondentů (100 %) uvedlo 26 respondentů (11,6 %), že rozhodně preferují jinou formu celoživotního vzdělávání a 37 respondentů (16,6 %) tvrdilo, že jinou formu celoživotního vzdělávání spíše preferují. Tuto formu vzdělávání spíše nepreferuje 105 respondentů (47,1 %) a 55 respondentů (24,7 %) tuto formu vzdělávání rozhodně nepreferují. Pokud v této otázce respondenti uvedli odpověď rozhodně preferuji a spíše preferuji, měli odpovědět na otázku č. 8. V této otázce č. 8 respondenti museli specifikovat, jaké jiné formy celoživotního vzdělávání preferují. Některé odpovědi se opakovaly, ale některé padly pouze jednou. Opakující se byly: samostudium, každodenní práce v oboru či praxe, odborná literatura a články

či zahraniční články z odborných časopisů nebo internetových zdrojů, školení, výměnné stáže, e-learningové kurzy, víceoborové semináře či semináře od zaměstnavatele, školení v rámci novinek na pracovišti. Neopakující se odpovědi byly: workshop, aktivní vyhledávání novinek, účast na lékařských přednáškách, které jsou pro respondenta kolikrát přínosnější než sesterské přednášky, dotazy u lékařů na nové postupy, předávání informací a poznatků od jiných všeobecných sester.

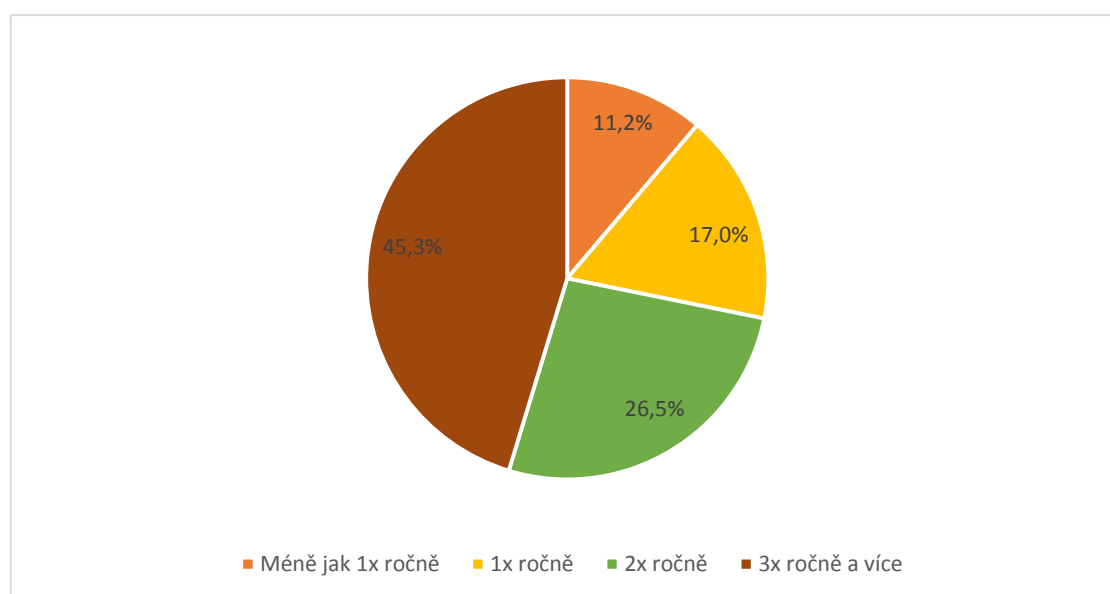
Graf č. 14 Preference jednotlivých forem celoživotního vzdělávání

Z grafu lze vyčíst, jak respondenti jednotlivé formy celoživotního vzdělávání preferují. Z odpovědí rozhodně preferuji a spíše preferuji lze usoudit, která forma celoživotního vzdělávání je nejvíce oblíbená. Při součtu těchto odpovědí jsme udělali pořadí od nejvíce oblíbeného po nejméně - certifikované kurzy (87,0 %), odborné konference, kongresy a sympozia (84,3 %), specializační studium (74,0 %), inovační kurzy (73,5 %), vysokoškolské studium (52,0 %), publikační činnost (28,3 %) a jiné formy celoživotního vzdělávání (28,2 %).

3.3.8 Analýza výzkumné otázky č. 9: Jak často se účastníte vzdělávacích akcí?

Tabulka č. 14 Počet účastí na vzdělávacích akcích za rok

	n_i [-]	f_i [%]
Méně jak 1x ročně	25	11,2 %
1x ročně	38	17,0 %
2x ročně	59	26,5 %
3x ročně a více	101	45,3 %
Σ	223	100 %

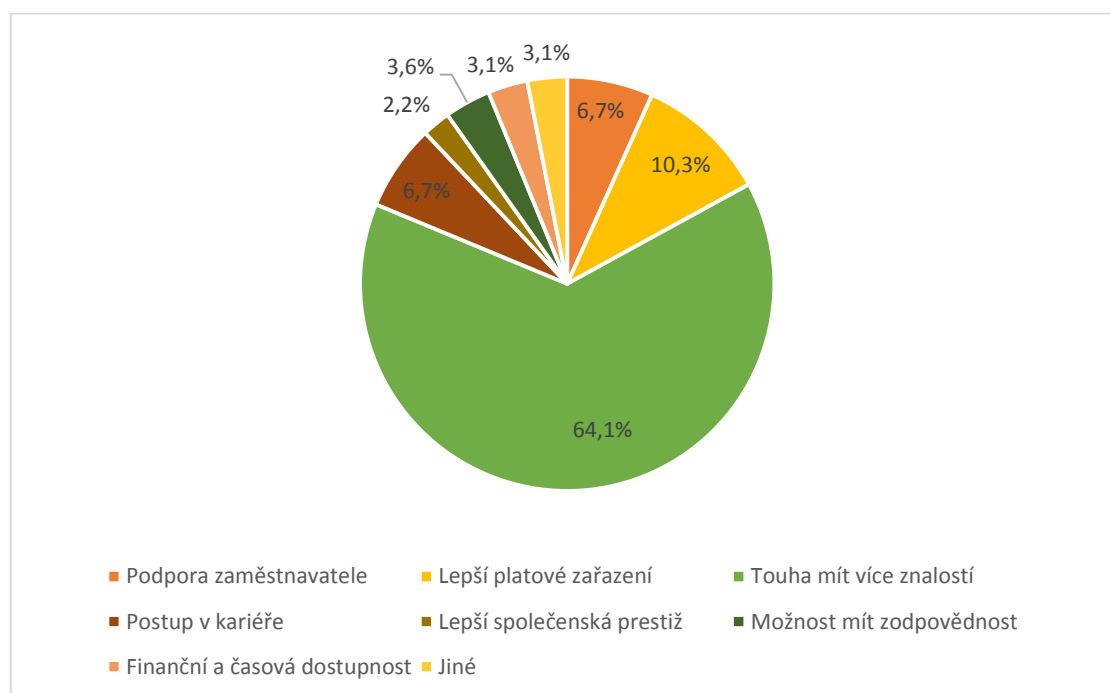
Graf č. 15 Počet účastí na vzdělávacích akcích za rok

Z celkového množství 223 respondentů (100 %) uvedlo 25 respondentů (11,2 %), že se méně jak 1x ročně účastní vzdělávací akce, což znamená, že se vzdělávacích akcí nezúčastňují. V otázce č. 4 jsme se ptali, zda se respondenti účastní vzdělávacích akcí či studia a 19 respondentů (8,5 %) uvedlo, že se nezúčastňují. Z počtu odpovědí je na podobnou otázku téměř podobně odpovězeno a rozdíl mezi těmito otázkami je 6 odpovědí. Jednou ročně se vzdělávací akce zúčastňuje 38 respondentů (17,0 %). Dvakrát ročně se vzdělávací akce zúčastňuje 59 respondentů (26,5 %). Třikrát a více v roce navštěvuje vzdělávací akce 101 respondentů (45,3 %).

3.3.9 Analýza výzkumné otázky č. 10: Co Vás nejvíce motivuje k celoživotnímu vzdělávání?

Tabulka č. 15 Motivace k celoživotnímu vzdělávání

	n _i [-]	f _i [%]
Podpora zaměstnavatele	15	6,7 %
Lepší platové zařazení	23	10,3 %
Touha mít více znalostí	143	64,1 %
Postup v kariéře	15	6,7 %
Lepší společenská prestiž	5	2,2 %
Možnost mít zodpovědnost	8	3,6 %
Finanční a časová dostupnost	7	3,1 %
Jiné	7	3,1 %
Σ	223	100 %

Graf č. 16 Motivace k celoživotnímu vzdělávání

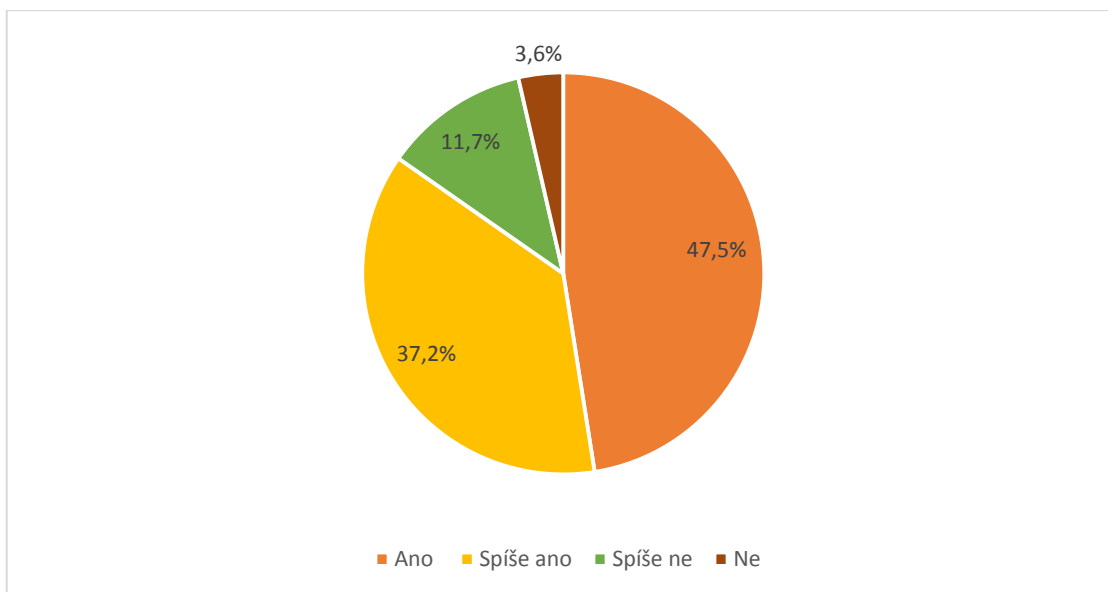
U této otázky se dalo odpovědět pouze jednou možností. Z celkového množství 223 respondentů (100 %) uvedlo 15 respondentů (6,7 %) jako největší motivaci celoživotního vzdělávání podporu od svého zaměstnavatele. Respondentů, pro které

je největší motivací celoživotního vzdělávání lepší platové zařazení, bylo 23 (10,3 %). Dále uvedlo 143 respondentů (64,1 %) jejich motivaci a tou je touha mít lepší znalosti. Respondentů, pro které je největší motivací celoživotního vzdělávání kariérní postup, bylo 15 (6,7 %). Lepší společenskou prestiž označilo 5 respondentů (2,2 %). Motivaci, kterou je možnost mít zodpovědnost, označilo 8 respondentů (3,6 %). Při časové a finanční dostupnosti vzdělávací akce, jsou tyto faktory považovány u 7 respondentů (3,1 %) hlavní motivací při celoživotním vzdělávání. Jinou motivaci odpovědělo 7 respondentů (3,1 %), ale u této odpovědi museli respondenti konkrétně uvést, jakou motivaci myslí. Dvakrát zde bylo uvedeno, že touží mít více znalostí, setkávat se s kolegy ze stejného oboru a předávat si informace a zkušenosti. Motivací je i následná kvalitní péče, po získání nových poznatků a spokojení pacienti. Další motivací je poznávání nových lidí a diskuze. Jedna odpověď byla zcela odlišná. Respondent uvedl, že motivaci již nemá.

3.3.10 Analýza výzkumné otázky č. 11: Myslíte si, že celoživotní vzdělávání přispívá k lepší péči o pacienty?

Tabulka č. 16 Celoživotní vzdělávání přispívá k lepší péči

	n _i [-]	f _i [%]
Ano	106	47,5 %
Spíše ano	83	37,2 %
Spíše ne	26	11,7 %
Ne	8	3,6 %
Σ	223	100 %

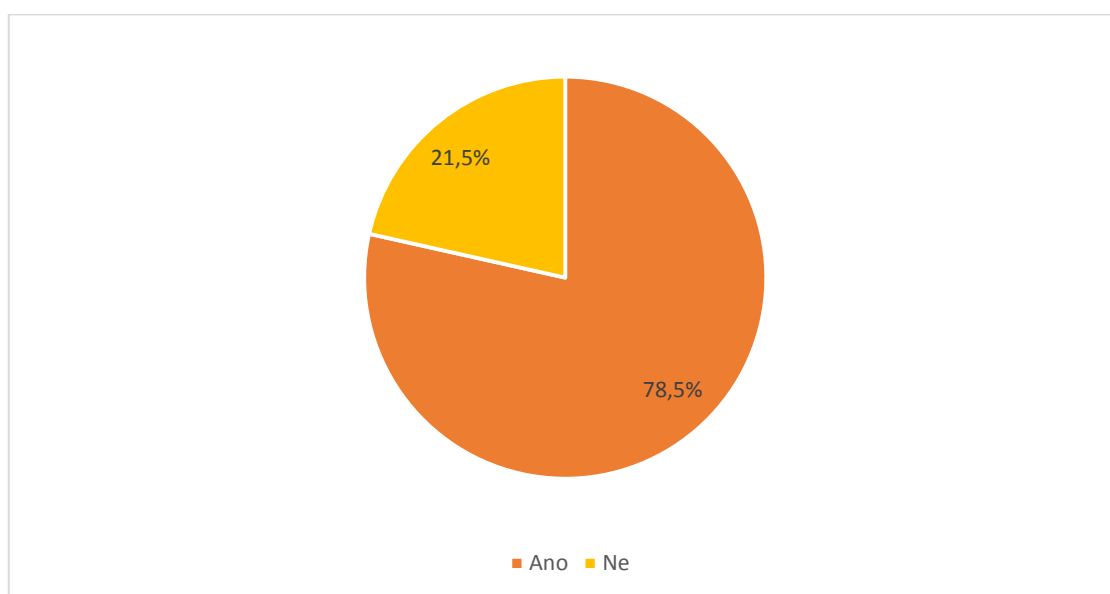
Graf č. 17 Celoživotní vzdělávání přispívá k lepší péči

Z celkového množství 223 respondentů (100 %) si myslí 106 respondentů (47,5 %), že celoživotní vzdělávání přispívá k lepší péči o pacienty. Spíše ano uvedlo 83 respondentů (37,2 %) a názor spíše ne uvedlo 26 respondentů (11,7 %). Odpověď ne označilo 8 respondentů (3,6 %), tudíž si nemyslí, že celoživotní vzdělávání přispívá k lepší péči o pacienty.

3.3.11 Analýza výzkumné otázky č. 12: Vybíráte se vzdělávací akce podle toho, jakou máte specializaci či na kterém oddělení pracujete?

Tabulka č. 17 Výběr vzdělání podle oddělení či specializace

	n_i [-]	f_i [%]
Ano	175	78,5 %
Ne	48	21,5 %
Σ	223	100 %

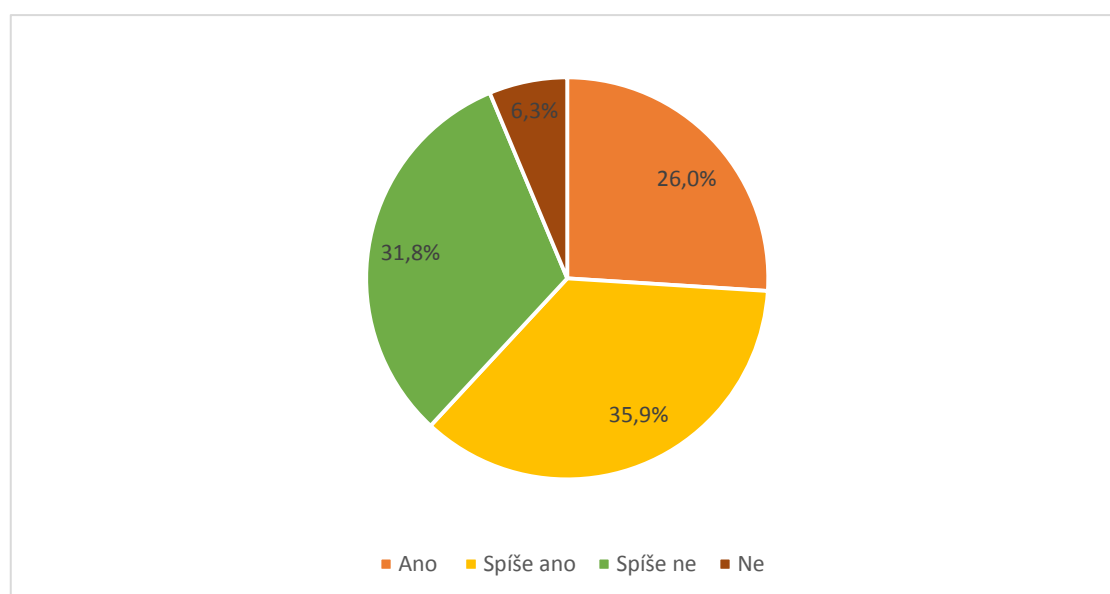
Graf č. 18 Výběr vzdělání podle oddělení či specializace

Z celkového množství 223 respondentů (100 %) uvedlo 175 respondentů (78,5 %), že si vybírá vzdělávací akce podle toho, jakou mají specializaci či na kterém oddělení pracují. Z toho si 48 respondentů (21,5 %) nevybírá vzdělávací akce podle toho, jakou mají specializaci či na kterém oddělení pracují.

3.3.12 Analýza výzkumné otázky č. 13: Představuje pro Vás celoživotní vzdělávání finanční zátěž?

Tabulka č. 18 Celoživotní vzdělávání jako finanční zátěž

	n _i [-]	f _i [%]
Ano	58	26,0 %
Spíše ano	80	35,9 %
Spíše ne	71	31,8 %
Ne	14	6,3 %
Σ	223	100,0 %

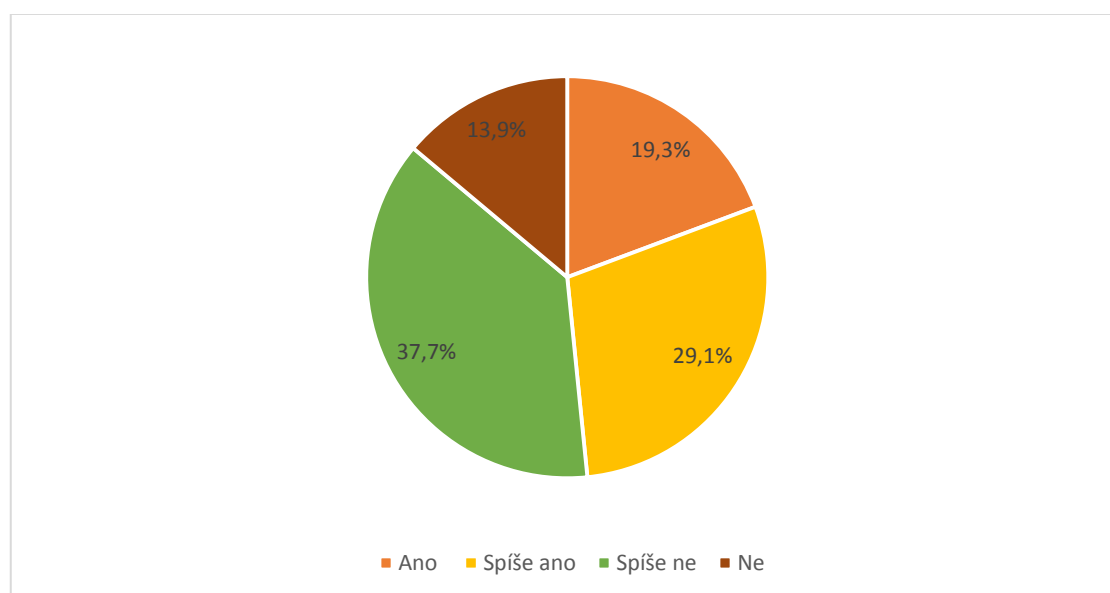
Graf č. 19 Celoživotní vzdělávání jako finanční zátěž

Z celkového množství 223 respondentů (100 %) pro 58 respondentů (26,0 %) celoživotní vzdělávání představuje finanční zátěž. Dále 80 respondentů (35,9 %) tvrdí, že celoživotní vzdělávání pro ně spíše představuje finanční zátěž a 71 respondentů (31,8 %) tvrdí, že celoživotní vzdělávání pro ně finanční zátěž spíše nepředstavuje. Pro 14 respondentů (6,3 %) celoživotní vzdělávání není finanční zátěž.

3.3.13 Analýza výzkumné otázky č. 14: Představuje pro Vás celoživotní vzdělávání časovou zátěž, která Vás obtěžuje?

Tabulka č. 19 Celoživotní vzdělávání jako časová zátěž

	n _i [-]	f _i [%]
Ano	43	19,3 %
Spíše ano	65	29,1 %
Spíše ne	84	37,7 %
Ne	31	13,9 %
Σ	223	100 %

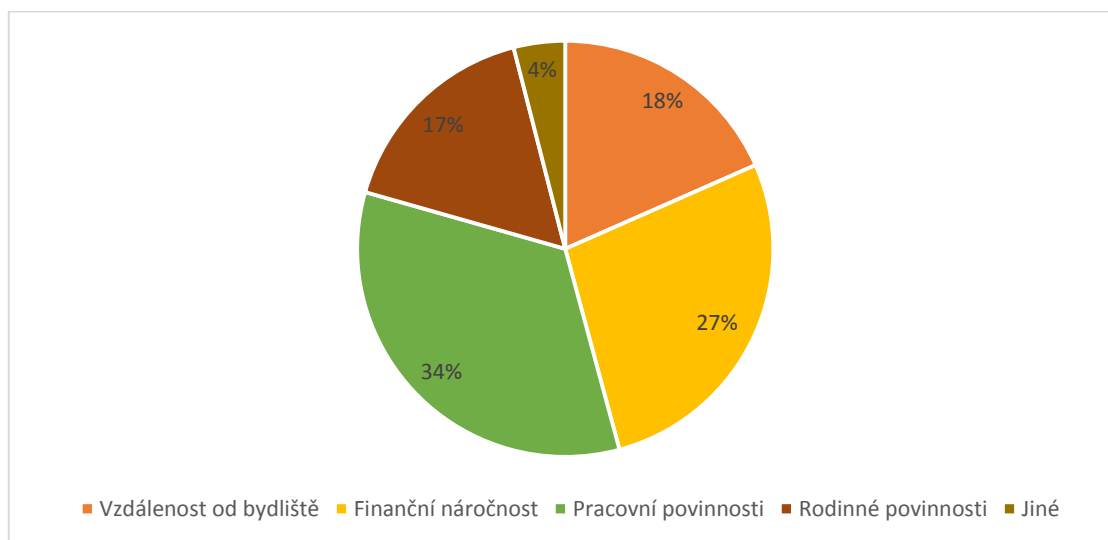
Graf č. 20 Celoživotní vzdělávání jako časová zátěž

Z celkového množství 223 respondentů (100 %) pro 43 respondentů (19,3 %) celoživotní vzdělávání představuje časovou zátěž. Dále 65 respondentů (29,1 %) tvrdí, že celoživotní vzdělávání pro ně spíše představuje časovou zátěž a 84 respondentů (37,7 %) tvrdí, že celoživotní vzdělávání pro ně časovou zátěž spíše nepředstavuje. Pro 31 respondentů (13,9 %) celoživotní vzdělávání není časová zátěž.

3.3.14 Analýza výzkumné otázky č. 15: Co Vám nejvíce znemožňuje účastnit se školicí akce, o kterou máte zájem?

Tabulka č. 20 Faktory zabraňující celoživotnímu vzdělávání

	n _i [-]	f _i [%]
Vzdálenost od bydliště	41	18,4 %
Finanční náročnost	61	27,4 %
Pracovní povinnosti	75	33,6 %
Rodinné povinnosti	37	16,6 %
Jiné	9	4,0 %
Σ	223	100 %

Graf č. 21 Faktory zabraňující celoživotnímu vzdělávání

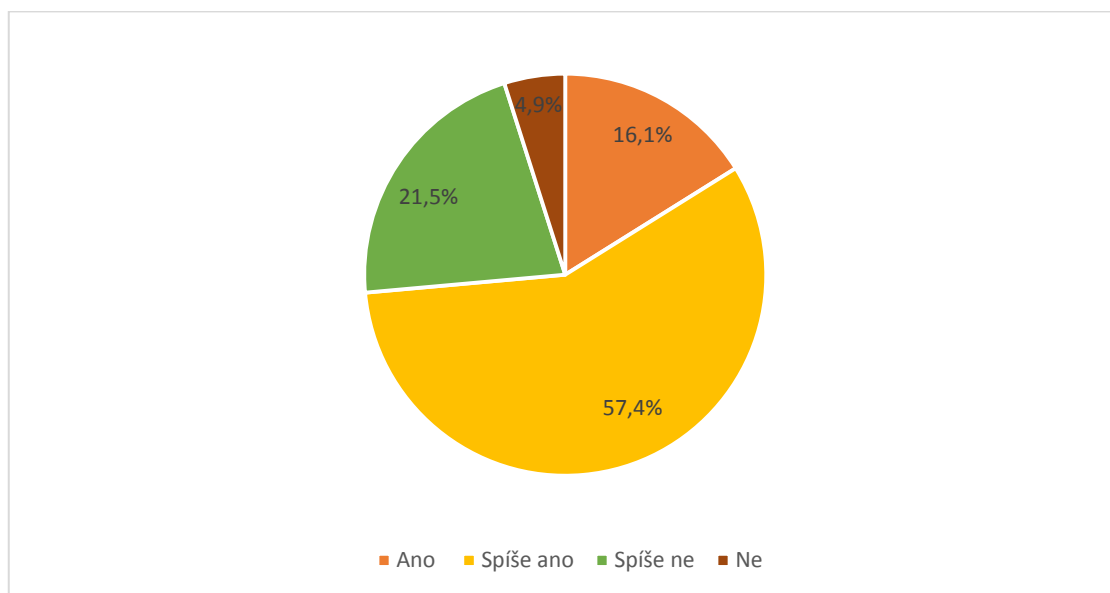
Z celkového množství 223 respondentů (100 %) se 41 respondentů (18,4 %) nemůže účastnit školicí kvůli vzdálenosti od místa od bydliště. 61 respondentů (27,4 %) uvedlo, že jim finanční náročnost znemožňuje se zúčastňovat školicí akce, pracovní povinnosti 75 respondentů (33,6 %), rodinné povinnosti uvedlo 37 respondentů (16,6 %) a jiné faktory zabraňující celoživotnímu vzdělávání 9 respondentů (4,0 %). U odpovědi, kde respondenti zvolili jinou variantu, museli uvést konkrétní faktor. Těmito faktory jsou: čas, který nezbývá ani na rodinu, nekvalitní vzdělávací akce, nezáměr zaměstnavatele hradit vzdělávání a úbytek osobního volna. Objevily se tři zcela odlišné odpovědi, které je třeba

u této otázky uvést. Dva respondenti uvedli, že se zúčastňují vzdělávacích akcí, o které mají opravdu zájem, a proto jim nic neznemožňuje vzdělávat se. Další respondent uvedl, že nelze uvést pouze jednu variantu odpovědi, protože občas platí vše.

3.3.15 Analýza výzkumné otázky č. 16: Jste spokojen(a) s nabídkou vzdělávacích aktivit celoživotního vzdělávání?

Tabulka č. 21 Spokojenost se vzdělávacími aktivitami

	n_i [-]	f_i [%]
Ano	36	16,1 %
Spíše ano	128	57,4 %
Spíše ne	48	21,5 %
Ne	11	4,9 %
Σ	223	100 %

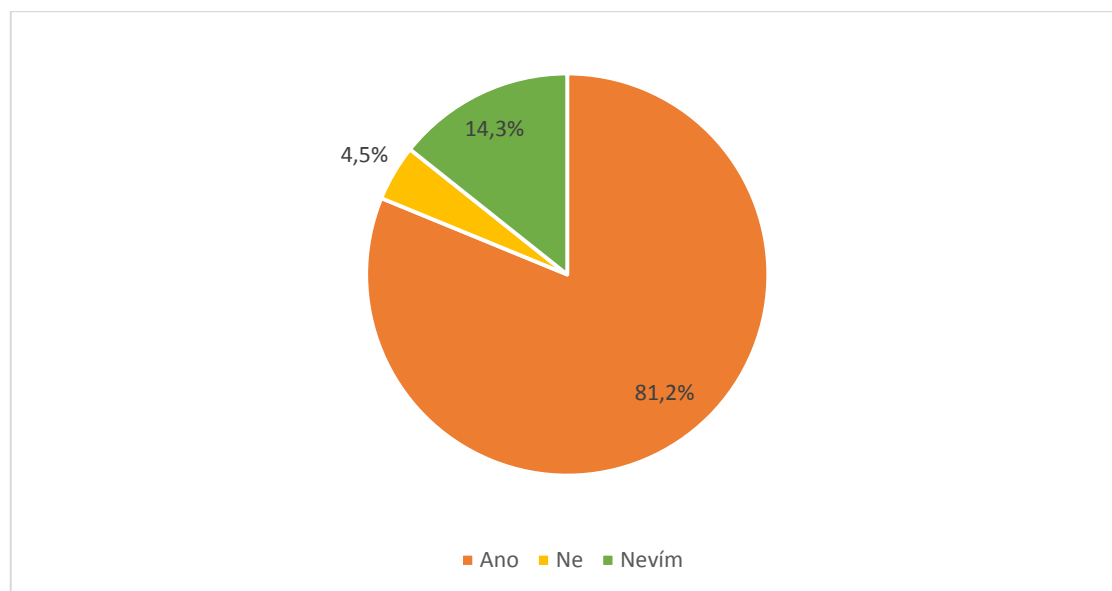
Graf č. 22 Spokojenost se vzdělávacími aktivitami

Z celkového množství 223 respondentů (100 %) je spokojeno 36 respondentů (16,1 %) s nabídkou vzdělávacích aktivit a 128 respondentů (57,4 %) tvrdí, že jsou spíše spokojeni. Odpovědí spíše ne odpovědělo 48 respondentů (21,5 %) a 11 respondentů (4,9 %) uvedlo, že nejsou spokojeni s nabídkou vzdělávacích aktivit.

3.3.16 Analýza výzkumné otázky č. 17: Budete se dále celoživotně vzdělávat, i přes to, že je zrušen kreditní systém spjatý s vydáváním osvědčení o způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu?

Tabulka č. 22 Pokračování v celoživotním vzdělávání

	n _i [-]	f _i [%]
Ano	181	81,2 %
Ne	10	4,5 %
Nevím	32	14,3 %
Σ	223	100 %

Graf č. 23 Pokračování v celoživotním vzdělávání

Z celkového množství 223 respondentů (100 %) uvedlo 181 respondentů (81,2 %), že se dále bude celoživotně vzdělávat, i přes to, že je zrušen kreditní systém spjatý s vydáváním osvědčení o způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu. Odpověď, že se dále nebude vzdělávat, uvedlo 10 respondentů (4,5 %) a 32 respondentů (14,3 %) neví, zda se bude celoživotně vzdělávat.

3.4 Analýza výzkumných předpokladů a cílů

Analýza výzkumných cílů a předpokladů byla prováděna u 223 respondentů pomocí elektronického dotazníkového šetření. Bakalářská práce vychází z 3 výzkumných předpokladů, které byly upřesněny a přečíslovány na základě vyhodnocení předvýzkumu. Výzkumný předpoklad č. 3 byl rozdělen na dvě části. Předpoklady byly zpracovány pomocí statistické analýzy v programu Microsoft Office Excel 2013.

Výzkumný cíl č. 1: Popsat vývoj vzdělávání v ošetrovatelství od 19. století po současnost.

Výzkumný předpoklad č. 1: K cíli č. 1 nebyl stanoven předpoklad, jelikož se jedná o popisný cíl.

V teoretické části bakalářské práce byl popsán vývoj vzdělávání v ošetrovatelství od 19. století až do 20. století, kde byly uvedeny počátky ošetrovatelství v českých zemích, vznik České školy pro ošetřování nemocných, působení řádových škol na našem území, jak vznikalo vyšší vzdělávání v ošetrovatelství a specializační vzdělávání, co se změnilo reformou ošetrovatelského vzdělávání v roce 1948 a jaký měla dopad na ošetrovatelství, dále jsem byla popsána první koncepci českého zdravotnictví a v poslední řadě byly popsány významné české a světové osobnosti v ošetrovatelství. Dále byla popisována historie od 20. století až po současnost, kde část byla věnovaná nové koncepci českého ošetrovatelství, dále jak funguje pregraduální a postgraduální studium, jaké u nás platí legislativní normy, kterými se řídí zdravotničtí pracovníci, konkrétně všeobecné sestry. V neposlední řadě byl zmíněn registr zdravotnických pracovníků, jaké máme formy celoživotního vzdělávání a v poslední řadě, aktuální změny vzdělávání v ošetrovatelství. Nebylo vycházeno z výzkumného předpokladu, ale i přesto byl cíl č. 1 splněn.

Výzkumný cíl č. 2: Zjistit, které formy celoživotního vzdělávání všeobecné sestry upřednostňují.

Výzkumný předpoklad č. 2: Předpokládáme, že 90 % a více všeobecných sester upřednostňuje inovační kurzy.

Stanovený předpoklad byl ověřován pomocí otázky č. 7, která se skládala z podotázek č. 7/1, 7/2, 7/3, 7/4, 7/5, 7/6 a 7/7. V jednotlivých podotázkách bylo zjišťováno, jaké formy celoživotního vzdělávání všeobecné sestry preferují. V otázce č. 7 bereme v potaz dva druhy odpovědí. Těmi jsou kladné či záporné odpovědi. Odpovědi rozhodně preferuji a spíše preferuji, řadíme do kladných odpovědí, kdy tyto odpovědi sčítáme a podobně je to u záporných odpovědí. Odpovědi rozhodně nepreferuji a spíše nepreferuji, řadíme do záporných odpovědí, kdy odpovědi sčítáme, abychom mohli výzkumný předpoklad vyhodnotit. Na otázku č. 7/1, která je o preferenci celoživotního vzdělávání ve formě inovačních kurzů, odpovědělo kladně 73,5 % respondentů a záporně 26,5 % respondentů. Na otázku č. 7/2, která je o specializačním vzdělávání, kladně odpovědělo 74,0 % respondentů a záporně odpovědělo 26,0 % respondentů. Na otázku č. 7/3, která je o certifikovaných kurzech, kladně odpovědělo 87,0 % a záporně 13,0 % respondentů. Na otázku č. 7/4, která se týká publikační činnosti, kladně odpovědělo 28,3 % respondentů a záporně 71,7 % respondentů. Na otázku č. 7/5, která se ptá na preferenci vysokoškolského studia, kladně odpovědělo 52,0 % respondentů a záporně 48,0 % respondentů. Kladnou odpověď u jiné formy celoživotního vzdělávání uvedlo 28,2 % respondentů a zápornou odpověď uvedlo 71,8 % respondentů. Z odpovědí rozhodně preferuji a spíše preferuji, lze usoudit, která forma celoživotního vzdělávání je nejvíce oblíbená. Při součtu těchto odpovědí bylo vytvořeno pořadí od nejvíce oblíbeného po nejméně – certifikované kurzy (87,0 %), odborné konference, kongresy a sympozia (84,3 %), specializační studium (74,0 %), inovační kurzy (73,5 %), vysokoškolské studium (52,0 %), publikační činnost (28,3 %) a jiné formy celoživotního vzdělávání (28,2 %). Toto pořadí bylo pro přehlednost uvedeno do níže uvedené tabulky č. 23. Aritmetický průměr nebyl počítán, jelikož nebylo třeba.

Bylo předpokládáno, že 90 % a více všeobecných sester upřednostňuje inovační kurzy. Z celkového počtu 73,5 % respondentů preferuje inovační kurzy. Z odpovědí lze vyčíst, že nejvíce respondenti upřednostňují certifikované kurzy a nejméně upřednostňují publikační činnost a jinou formu vzdělávání. **Výzkumný předpoklad č. 2 není v souladu s výzkumným šetřením.** Výzkumný cíl č. 2 byl splněn. Bylo zjištěno, které formy celoživotního vzdělávání všeobecné sestry upřednostňují.

Tabulka č. 23 Vyhodnocení výzkumného předpokladu č. 2

	Kladná odpověď	Záporná odpověď	Celkem	Pořadí
Otázka č. 7/1	73,5 %	26,5 %	100 %	4.
Otázka č. 7/2	74,0 %	26,0 %	100 %	3.
Otázka č. 7/3	87,0 %	13,0 %	100 %	1.
Otázka č. 7/4	28,3 %	71,7 %	100 %	6.
Otázka č. 7/5	84,3 %	15,7 %	100 %	2.
Otázka č. 7/6	52,0 %	48,0 %	100 %	5.
Otázka č. 7/7	28,2 %	71,8 %	100 %	7.

Výzkumný cíl č. 3: Zjistit, co všeobecné sestry motivuje k celoživotnímu vzdělávání.

Výzkumný předpoklad č. 3a: Předpokládáme, že 90 % a více všeobecných sester se celoživotně vzdělává, z důvodu prohlubování znalostí.

Stanovený předpoklad byl ověřován pomocí otázky č. 10 a 11. V otázce č. 10 uvedlo 6,7 % respondentů jako největší motivaci celoživotního vzdělávání podporu od svého zaměstnavatele. Respondentů, pro které je největší motivací celoživotního vzdělávání lepší platové zařazení, bylo 10,3 %. Dále uvedlo 64,1 % respondentů jejich motivaci a tou je touha mít lepší znalosti. Respondentů, pro které je největší motivací celoživotního vzdělávání kariérní postup, bylo 6,7 %. Lepší společenskou prestiž označilo 2,2 % respondentů. Motivaci, kterou je možnost mít zodpovědnost, označilo 3,6 % respondentů. Při časové a finanční dostupnosti vzdělávací akce, jsou tyto faktory považovány u 3,1 % respondentů hlavní motivací při celoživotním vzdělávání. Jinou motivaci odpovědělo 3,1 % respondentů. V otázce č. 11 bereme v potaz dva druhy odpovědí. Těmi jsou kladné či záporné odpovědi. Odpovědi ano a spíše ano řadíme do kladných odpovědí, kdy tyto odpovědi sčítáme a podobně je to u záporných odpovědí. Odpovědi ne a spíše ne řadíme do záporných odpovědí, kdy odpovědi sčítáme, abychom mohli výzkumný předpoklad vyhodnotit. Touto otázkou bylo zjišťováno, zda si respondenti myslí, že celoživotní vzdělávání přispívá k lepší péči o pacienty. Kladně odpovědělo 84,7 % respondentů a záporně odpovědělo 15,3 % respondentů. Výzkumný předpoklad byl zaměřen na konkrétní odpověď z otázky č. 10, kterou jsme se ptali na motivaci k celoživotnímu vzdělávání a tou byla touha mít více znalostí. Tato procenta z odpovědí byla porovnána s kladnou odpovědí otázky č. 11. Zde nelze spočítat aritmetický průměr. Pořadí

je od nejuváděnějších odpovědí respondentů po nejméně uváděné. Z níže uvedené tabulky č. 24 lze vyčíst, že nejvíce respondenty motivuje touha mít více znalostí, lepší platové zařazení, podpora zaměstnavatele a na stejném pořadí je postup v kariéře a možnost mít zodpovědnost. Finanční a časová náročnost je na stejném pořadí jako jiná možnost odpovědi a nejméně uváděná odpověď je motivace k lepší společenské prestiži.

Bylo předpokládáno, že 90 % a více všeobecných sester se celoživotně vzdělává, z důvodu prohlubování znalostí. Z celkového počtu 64,1 % respondentů tvrdí, že jejich motivací k celoživotnímu vzdělávání je touha mít více znalostí. **Výzkumný předpoklad č. 3a není v souladu s výzkumným šetřením.**

Tabulka č. 24 Vyhodnocení výzkumného předpokladu č. 3a

Otázka č. 10	f _i [%]	Pořadí
Podpora zaměstnavatele	6,7 %	3.
Lepší platové zařazení	10,3 %	2.
Touha mít více znalostí	64,1 %	1.
Postup v kariéře	6,7 %	3.
Lepší společenská prestiž	2,2 %	6.
Možnost mít zodpovědnost	3,6 %	4.
Finanční a časová dostupnost	3,1 %	5.
Jiné	3,1 %	5.

Výzkumný předpoklad č. 3b: Předpokládáme, že 90 % a více všeobecných sester má potřebu dalšího vzdělávání.

Stanovený předpoklad byl ověřován pomocí otázek č. 4, 5 a 6. V otázce č. 4 odpovědělo 91,5 % respondentů, že se zúčastňují na vzdělávacích akcích a 8,5 % se těchto akcí nezúčastňují. V otázce č. 5 bereme v potaz dva druhy odpovědi. Těmi jsou kladné či záporné odpovědi. Odpovědi ano a spíše ano řadíme do kladných odpovědí, kdy tyto odpovědi sčítáme a podobně je to u záporných odpovědí. Odpovědi ne a spíše ne, řadíme do záporných odpovědí, kdy odpovědi sčítáme, abychom mohli výzkumný předpoklad vyhodnotit. Tudíž na otázku, zda si respondenti myslí, že je celoživotní vzdělávání důležité kladně odpovědělo 93,7 % a záporně 6,3 %. V otázce č. 6 byly stejné varianty odpovědí, jako v otázce č. 5, proto jsou odpovědi kladného nebo záporného charakteru. Touto otázkou bylo zjišťováno, zda respondenti mají potřebu se celoživotně

vzdělávat. Kladně odpovědělo 87,9 % respondentů, tudíž tito respondenti mají potřebu celoživotního vzdělávání a 12,1 % respondentů odpovědělo záporně. Z toho vyplývá, že nemají potřebu celoživotního vzdělávání. Z níže uvedené tabulky č. 25 lze tyto informace vyčíst.

Bylo předpokládáno, že 90% a více všeobecných sester má potřebu dalšího vzdělávání. Z celkového počtu jsme aritmetickým průměrem zjistili, že 91,0 % respondentů má potřebu se celoživotně vzdělávat. **Výzkumný předpoklad č. 3b je v souladu s výzkumným šetřením.** Výzkumný cíl č. 3 byl splněn. Bylo zjištěno, co všeobecné sestry motivuje k celoživotnímu vzdělávání.

Tabulka č. 25 Vyhodnocení výzkumného předpokladu č. 3b

	Kladná odpověď	Záporná odpověď	Celkem
Otázka č. 4	91,5 %	8,5 %	100 %
Otázka č. 5	93,7 %	6,3 %	100 %
Otázka č. 6	87,9 %	12,1 %	100 %
Aritmetický průměr	91,0 %	9,0 %	100 %

Výzkumný cíl č. 4: Zjistit, jaké faktory omezují celoživotní vzdělávání z pohledu všeobecných sester.

Výzkumný předpoklad č. 4: Předpokládáme, že pro 40 % a více všeobecných sester je demotivací celoživotního vzdělávání pracovní vytížení.

Stanovený předpoklad byl ověřován pomocí otázky č. 13, 14 a 15. V otázce č. 13 a 14 bereme v potaz dva druhy odpovědí. Těmi jsou kladné či záporné odpovědi. Odpovědi ano a spíše ano řadíme do kladných odpovědí, kdy tyto odpovědi sčítáme a podobně je to u záporných odpovědí. Odpovědi ne a spíše ne, řadíme do záporných odpovědí, kdy odpovědi sčítáme, abychom mohli výzkumný předpoklad vyhodnotit. Na otázku č. 13, zda je pro respondenty celoživotní finanční zátěž, kladnou odpověď uvedlo 62,2 % respondentů a zápornou 37,8 % respondentů. Otázkou č. 14 bylo zjišťováno, zda celoživotní vzdělávání představuje časovou zátěž. Kladnou odpověď uvedlo 48,4 % respondentů a zápornou odpověď uvedlo 51,6 % respondentů. Výzkumný předpoklad byl zaměřen na konkrétní odpověď z dotazníkového šetření pomocí otázky č. 15, kterou bylo zjišťováno, co respondentům znemožňuje se účastnit na vzdělávací

akci. Pořadí je od nejuváděnějších odpovědí respondentů po nejméně uváděné. Z níže uvedené tabulky č. 26 lze vyčíst, že nejvíce pracovní povinnosti znemožňují účastnit se na vzdělávací akci. Dále to znemožňuje finanční náročnost akce, vzdálenost od místa bydliště, rodinné povinnosti a jiné faktory.

Bylo předpokládáno, že pro 40 % a více všeobecných sester je demotivací celoživotního vzdělávání pracovní vytížení. Z celkového počtu 33,6 % uvedlo, že jsou pro ně pracovní povinnosti demotivačním faktorem k celoživotnímu vzdělávání. **Výzkumný předpoklad č. 4 není v souladu s výzkumným šetřením.** Výzkumný cíl č. 4 byl splněn. Bylo zjištěno, jaké faktory omezují všeobecné sestry při celoživotním vzdělávání.

Tabulka č. 26 Vyhodnocení výzkumného předpokladu č. 4

Otázka č. 15	f _i [%]	Pořadí
Vzdálenost od bydliště	18,4 %	3.
Finanční náročnost	27,4 %	2.
Pracovní povinnosti	33,6 %	1.
Rodinné povinnosti	16,6 %	4.
Jiné	4,0 %	5.

4 Diskuze

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit přístup všeobecných sester k celoživotnímu vzdělávání, tudíž výzkumné šetření bylo zaměřeno na všeobecné sestry všech věkových kategorií s jinou dobou působení ve zdravotnictví. Respondenti mohli uvést dobu kratší než rok až více než 10 let. Kvůli nedostatku zdravotnických pracovníků vznikla novela Zákona č. 96/2004 Sb., která má zjednodušovat vzdělávání sester. Nově vzniklý Zákon č. 201/2017 Sb. vešel v platnost 1. září 2017. Tato novela způsobila velké změny hlavně v systému vzdělávání. Změny se týkají především zdravotnických asistentů a všeobecných sester, kterým se změnilo kvalifikační a celoživotní vzdělání (13). Naše práce se okrajově zabývala změnami, které obnáší tato novela zákona. Celoživotní vzdělání zůstává povinné, ale neprokazuje se nasbíranými kredity. Dále se nežadá o vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu, které dříve bylo povinné kvůli Vyhlášce č. 423/2004 Sb., o vydávání osvědčení způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání bez přímého vedení nebo odborného dohledu (24).

Zhodnocení cíle č. 1: V teoretické části bakalářské práce byl popsán vývoj vzdělávání v ošetrovatelství od 19. století, kdy toto období je dle Kutnohorské charakteristické emancipačním hnutím, až do 20. století (1). Byly uvedeny počátky ošetrovatelství v českých zemích, jak vznikla Česká škola pro ošetřování nemocných, která si u jejího vývoje dle Kafkové prošla třemi etapami (4), působení řádových škol na našem území, jak vznikalo vyšší vzdělávání v ošetrovatelství a specializační vzdělávání, co se změnilo reformou ošetrovatelského vzdělávání v roce 1948 a jaký měla dopad na ošetrovatelství. Byla popsána první koncepce českého zdravotnictví a v poslední řadě byly popsány významné české a světové osobnosti v ošetrovatelství. Dále byla popisována historie od 20. století až po současnost, kde byla vylíčena nová koncepce českého ošetrovatelství a jak funguje pregraduální a postgraduální studium. Koncepce českého ošetrovatelství z Věstníku č. 9/2004 Sb. popisovala pregraduální studium, jako vzdělávání do kterého patřilo absolvování oboru Zdravotnický asistent a absolvování vyššího či vysokoškolského vzdělání oboru Všeobecná sestra. Postgraduální vzdělávání zahrnovalo magisterské, doktorské a specializační vzdělávání, po dokončení oboru Všeobecná sestra (9). Dále bylo uvedeno, jaké u nás platí legislativní

normy, kterými se řídí zdravotničtí pracovníci, konkrétně všeobecné sestry. V poslední řadě byl zmíněn registr zdravotnických pracovníků, jaké máme formy celoživotního vzdělávání a v poslední řadě, aktuálními změnami vzdělávání v ošetrovatelství.

Zhodnocení cíle č. 2: Práci bylo zjištěno, že všeobecné sestry nejvíce preferují certifikované kurzy (87,0 %), odborné konference, kongresy a sympozia (84,3 %), inovační kurzy (73,5 %), vysokoškolské studium (52,0 %), publikační činnost (28,3 %) a jiné formy (28,2 %) nejméně. Od června roku 2004 do září 2017 byl registr zdravotnických pracovníků podmíněn kredity, které se získávaly z těchto vzdělávacích akcí. Vzdělávací akce a konkrétní kreditní ohodnocení, které se dalo z těchto akcí získat, bylo uvedeno ve Vyhlášce č. 423/2004 Sb. (24). Specializační studium respondenti často neuváděli, ale tato forma vzdělávání je odlišná v tom, že obsahuje různé specializační obory. Tyto obory vytyčuje Nařízení vlády č. 31/2010 Sb. (19). Další formou celoživotního vzdělávání, kterou všeobecné sestry uváděly je e-learning, který považuje za důležitý i Vidovič (32).

Zhodnocení cíle č. 3: Bylo předpokládáno, že všeobecné sestry nejvíce motivuje k celoživotnímu vzdělávání to, že díky němu získávají nové znalosti. Výzkumné šetření bylo potvrzeno. Všeobecné sestry uvedly i jiné motivace, ale procentuální výsledky jsou znatelně odlišné. Nejvíce odpovědí bylo, že je motivuje touha mít více znalostí (64,1 %), lepší platové zařazení (10,3 %), podpora zaměstnavatele a postup v kariéře (6,7 %), finanční, časová náročnost a jiné motivace (3,1 %) a lepší společenská prestiž (2,2 %) nejméně. Dříve se mnozí domnívali, že největší motivací celoživotního vzdělávání je pouze sběr kreditních bodů, ale to vyvracela i Merhautová (33). Čím více jsou všeobecné sestry motivované v profesním kontextu, tím více jsou otevřené, spokojené a motivované ke vzdělávání. Celoživotní vzdělávání vnímají jako smysluplné a jako příležitost, naučit se něčemu novému. Toto vzdělávání nabízí širokou nabídku vzdělávacích akcí s různou tematikou a všeobecné sestry si je samy volí. Výzkumným šetřením bylo zjištěno, že si volí vzdělávací akce dle toho, na jakém oddělení pracují a jakou mají specializaci. Nově získané poznatky jsou pro jejich práci nejpřínosnější. Nabídka vzdělávacích aktivit je veřejně dostupná a téměř většina sester ví, jak si akce vyhledat. S nabídkou vzdělávacích aktivit je spokojeno 73,5 % všeobecných sester a 26,5 % nespokojeno. Nabídka vzdělávacích aktivit je volně přístupná na webových stránkách NCO NZO. Mimo jiné je na stránkách NCO NZO lze vyčíst, co je potřeba k získání specializačního vzdělávání (17). Na základě výsledků výzkumného šetření lze

konstatovat, že všeobecné sestry po ukončení kvalifikačního studia mají potřebu se dále vzdělávat a uvědomují si nutnost i nezbytnost celoživotního vzdělávání. Získávání nových informací je pro ně přínosné a má pozitivní vliv na rozvoj sesterské profese. Tyto informace pak uplatňují v praxi a s tím blízce souvisí zlepšování ošetrovatelské péče o pacienty. Zákonem č. 55/2011 Sb. byly stanovené činnosti, které zdravotničtí pracovníci směli vykonávat (23). Novými informacemi si tyto činnosti rozvíjeli. Nové vědecké, odborné a technické trendy jsou často součástí celoživotního vzdělávání a ty umožňují udržet tempo s dobou, čímž se zlepšuje ošetrovatelská péče. Samotný proces učení je v tomto případě zaměřený, na uspokojení potřeby v očekávání druhých.

Zhodnocení cíle č. 4: Všeobecné sestry jsou otevřené k navštěvování vzdělávacích akcí, ale kolikrát jim to znemožňují určité faktory. Vzdělávací akce většinou probíhají v jejich osobním volnu, kterého mají kvůli pracovním a rodinným povinnostem málo. Největší překážkou celoživotního vzdělávání jsou pracovní povinnosti (33,6 %), finanční náročnost (27,4 %), vzdálenost akce od bydliště (18,4 %), rodinné povinnosti (16,6 %) a jiné faktory (4,0 %). Novela zákona č. 96/2004 Sb., kterou je Zákon č. 201/2017 Sb., mění to, že se nežadá o vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu, ale jinak se všeobecné sestry musí celoživotně vzdělávat (13). Dříve byl kreditní systém pro vydání osvědčení povinný a vycházel z Vyhlášky č. 4/2010 Sb. (25). Výzkumným šetřením bylo zjišťováno, zda se všeobecné sestry budou dále celoživotně vzdělávat, i přes to, že je zrušen kreditní systém spjatý s vydáváním osvědčení o způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu. Víme, že celoživotní vzdělávání zůstává povinné, tak tato část výzkumného šetření byla malou zkouškou respondentů. Všeobecné sestry uvedly, že 81,2 % z nich se bude celoživotně vzdělávat, 4,5 % z nich se nebude vzdělávat a 14,3 % nevědělo. Dle Šnajdrové registrace jako taková se překlápí do Národního registru zdravotnických pracovníků, který vznikl novelou zákona o zdravotních službách (Zákonem č. 147/2016 Sb). Údaje vedené v brněnském registru tam tedy NCONZO převede. Národní registr zdravotnických pracovníků je vedený nezávisle na celoživotním vzdělání a žádné kredity sledovat nebude (30). Výzkumným šetřením bylo zmapováno, jak často se všeobecné sestry účastní na vzdělávacích akcích za rok. Nejvíce odpovědí bylo, že navštěvují 3 a více vzdělávacích akcí za rok (45,3 %), další nejčastější odpovědí bylo, že se 2x ročně účastní na vzdělávacích akcích (26,5 %), jednou ročně (17,0 %) a někdo

se nevzdělává vůbec (11,2 %). Z výsledků lze vidět, že celková účast na vzdělávacích akcích je vysoká. I přes všechny faktory, které všeobecné sestry uvedly, si čas rozkládají tak, aby se mohly vzdělávat a získávat nové informace.

5 Návrh doporučení pro praxi

Bakalářská práce byla zaměřená na všeobecné sestry, konkrétně jak přistupují k celoživotnímu vzdělávání. Přinesla konkrétní poznatky o tom, zda všeobecné sestry mají potřebu dalšího vzdělávání, jaké formy vzdělávání jsou nejvíce upřednostňovány, co je nejvíce motivuje vzdělávat se po dokončení kvalifikačního studia a co je nejvíce demotivuje. Výzkumný vzorek byl tvořen ze všeobecných sester, z různých měst v České republice, které navštěvují webové stránky Osetrovatelstvi.info. Proto navrhujeme naše výsledky výzkumného šetření publikovat do odborného sesterského časopisu, ve formě článku. V tomto článku budou všechna analyzovaná data a vyhodnocení předpokladů bakalářské práce. Výstupem této práce je článek, připravený k publikaci do sesterského časopisu a po obhajobě práce, bude zveřejněn.

6 Závěr

Bakalářská práce je na téma „Přístup všeobecných sester k celoživotnímu vzdělávání“. Je členěna do dvou částí, a jejím účelem je zjistit preferenci forem postgraduálního vzdělávání, co je k tomuto vzdělávání motivuje a demotivuje. Teoretická část je zaměřena na vývoj vzdělávání v ošetrovatelství od 19. století až po současnost. Nezabývá se pouze vzděláváním, ale i významnými osobnostmi, které měli velký vliv na rozvoj ošetrovatelství, zmiňujeme důležité mezníky v samotném vývoji ošetrovatelství a důležité legislativní normy.

Výzkumná část se zakládá na kvantitativním šetření, které probíhalo pomocí elektronických dotazníků. Tímto dotazníkem byly zjišťovány výzkumné předpoklady a splňovány cíle práce. Byly stanoveny celkem čtyři cíle.

1. Popsat vývoj vzdělávání v ošetrovatelství od 19. století po současnost.
2. Zjistit, které formy celoživotního vzdělávání všeobecné sestry upřednostňují.
3. Zjistit, co všeobecné sestry motivuje k celoživotnímu vzdělávání.
4. Zjistit, jaké faktory omezují celoživotní vzdělávání z pohledu všeobecných sester.
nemají potřebu celoživotního vzdělávání.

Cíl č. 1 nevycházel ze žádného předpokladu, jelikož k tomuto cíli nebyl stanoven předpoklad, protože se jedná o popisný cíl. Tudiž cíl č. 1, kterým byl v teoretické části popsán vývoj vzdělávání v ošetrovatelství od 19. století až po současnost, byl splněn.

Bylo předpokládáno, že 90 % a více všeobecných sester upřednostňuje inovační kurzy. Z celkového počtu 73,5 % respondentů preferuje inovační kurzy. Nejvíce upřednostňují certifikované kurzy a nejméně upřednostňují publikační činnost a jinou formu vzdělávání. Výzkumný předpoklad č. 2 není v souladu s výzkumným šetřením. Výzkumný cíl č. 2 byl splněn. Zjistili jsme, které formy celoživotního vzdělávání všeobecné sestry upřednostňují.

Bylo předpokládáno, že 90 % a více všeobecných sester se celoživotně vzdělává, z důvodu prohlubování znalostí. Z celkového počtu 64,1 % všeobecných sester tvrdí, že jejich motivací k celoživotnímu vzdělávání je touha mít více znalostí. Výzkumný předpoklad č. 3a není v souladu s výzkumným šetřením. Předpokládali jsme, 90 % a více

všeobecných sester má potřebu dalšího vzdělávání. Z celkového počtu má 91 % respondentů potřebu se celoživotně vzdělávat. Výzkumný předpoklad č. 3b je v souladu s výzkumným šetřením. Výzkumný cíl č. 3 byl splněn. Zjistili jsme, co všeobecné sestry motivuje k celoživotnímu vzdělávání

Bylo předpokládáno, že pro 40 % a více všeobecných sester je demotivací celoživotního vzdělávání pracovní vytížení. Z celkového počtu 33,6 % uvedlo, že jsou pro ně pracovní povinnosti demotivačním faktorem k celoživotnímu vzdělávání. Výzkumný předpoklad č. 4 není v souladu s výzkumným šetřením. Výzkumný cíl č. 4 byl splněn. Zjistili jsme, jaké faktory omezují všeobecné sestry při celoživotním vzdělávání.

Výsledky výzkumného šetření ukázaly, že všeobecné sestry mají zájem o celoživotní vzdělávání a vidí ho jako přínosné, i přes to, že každá všeobecná sestra je jedinečná a má na toto vzdělávání svůj osobitý názor. Stanovené cíle práce byly splněny.

Seznam použité literatury

1. KUTNOHORSKÁ, Jana. Historie ošetrovatelství. Praha: Grada, 2010. ISBN 978- 80- 247-3224-4.
2. POSPÍŠILOVÁ, Eva a Valérie TÓTHOVÁ. *Vývoj vybraných ošetrovatelských postupů od nejstarších dob po současnost*. Praha: Triton, 2014. ISBN 978- 80- 7387- 824-5.
3. PLEVOVÁ, Ilona a kol. *Ošetrovatelství I*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978- 80- 247- 3557-3.
4. KAFKOVÁ, Vlastimila. *Z historie ošetrovatelství*. Brno: Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví, 1992. ISBN 80-701-3123-3.
5. HANZLÍKOVÁ, Alžběta. *Profesionálne ošetrovatel'stvo a jeho regulacia*. Martin: Osveta, 2011. ISBN 978-80-8063-360-8.
6. TÓTHOVÁ, Valérie. *Ošetrovatelský proces a jeho realizace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Triton, 2014. ISBN 9788073877859.
7. SWEET, Helen M a Sue HAWKINS. *Colonial caring: a history of colonial and post-colonial nursing*. Manchester: Manchester University Press, 2015. ISBN 978-0-7190-9970-0.
8. PORTER, Roy. *Dějiny medicíny od starověku po současnost*. 2. vyd. Praha: Prostor, 2013. ISBN 978-80-7260-287-2.
9. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Metodická opatření – Koncepce ošetrovatelství. *Věstník Ministerstva zdravotnictví ČR*. Praha. 2004, částka 9.
10. ČESKO. Zákon č. 96/2004 Sb. ze dne 4. února 2004 o nelékařských zdravotnických povoláních. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 30, 1452-1480. ISSN 1211-1244.
11. Ošetrovatelství.info. Plánovaná novela zákona č. 96/2004 Sb.: Revoluce ve sbírání kreditů! In: *Ošetrovatelství.info* [online]. 15.duben, 2017. [cit. 5. 8. 2017]. Dostupné z: [http ://www.oseetrovatelstvi.info/novela-zakona-962004-sb-revoluce-ve-sbirani-kreditu/](http://www.oseetrovatelstvi.info/novela-zakona-962004-sb-revoluce-ve-sbirani-kreditu/)
12. ČESKO. Vyhláška č. 424/2004 Sb. ze dne 30. června 2004 o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 139. ISSN 1211-1244.

13. ČESKO. Zákon č. 201/2017 Sb. ze dne 8. června 2017 o nelékařských zdravotnických povoláních. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2017, částka 72, 20652084. ISSN 1211-1244.
14. KOUBOVÁ, Michaela. Šéfka odborů: Nedělejme další chyby ve vzdělávání sester. In: *Zdravotnický deník*. 23. červen. 2015 [cit. 21. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.zdravotnickydenik.cz/2015/07/sefka-zdravotnickych-odboru-nedelejme-zbrkle-dalsi-chyby/>
15. ŠNAJDROVÁ, Lenka. Změny vzdělávání sester: Vlk se nažral a koza zůstala celá. In: *Ošetrovatelství.info* [online]. 5. srpen, 2017. [cit. 5. 8. 2017]. Dostupné z: <http://www.osetrovatelstvi.info/zmena-vzdelavani-sester-vlk-se-nazral-a-koza-zustala-cela/>
16. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Metodický pokyn, kterým se stanoví pravidla průběhu specializačního vzdělávání. *Věstník Ministerstva zdravotnictví ČR*. Praha. 2011, částka 3.
17. NÁRODNÍ CENTRUM OŠETŘOVATELSTVÍ A NELEKAŘSKÝCH ZDRAVOTNICKÝCH OBORŮ. *Informace pro uchazeče* [online]. Brno: NCO NZO, 2013. [cit. 5. 7. 2017]. Dostupné z: <http://www.nconzo.cz/web/guest/informace-pro-uchazece>
18. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Žádost o zařazení do specializačního vzdělávání pro zdravotnické pracovníky nelékařských zdravotnických povolání [online]. Brno: NCO NZO, 2017. [cit. 5. 7. 2017]. Dostupné z: <https://ezp.mzcr.cz/Request/Create?type=SN01ZADOSTZARAZENIS>
V
19. ČESKO. Nařízení vlády č. 31/2010 Sb. ze dne 11. ledna 2010 o oborech specializačního vzdělávání a označení odbornosti zdravotnických pracovníků se specializovanou způsobilostí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2010, částka 10. ISSN 1211-1244.
20. ČESKO. Vyhláška č. 189/2009 Sb. ze dne 10. června 2009 o zkouškách podle zákona o nelékařských zdravotnických povoláních. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 56. ISSN 1211-1244.
21. ČESKO. Nařízení vlády č. 225/2011 Sb. ze dne 20. července 2011 o stanovení výše úhrad za zkoušky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2010, částka 10. ISSN 1211-1244.

22. ČESKO. Zákon č. 105/2011 Sb. ze dne 25. března 2011, kterým se mění zákon č.96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 40. ISSN 1211-1244.
23. ČESKO. Vyhláška č. 55/2011 Sb. ze dne 14. března 2011 o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 20, 482-543. ISSN 1211-1244.
24. ČESKO. Vyhláška č. 423/2004 Sb. ze dne 30. června 2004 o kreditním systému pro vydání osvědčení způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání bez přímého vedení nebo odborného dohledu. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 139. ISSN 1211-1244.
25. ČESKO. Vyhláška č. 4/2010 Sb. ze dne 17. prosince 2010 o kreditním systému pro vydání osvědčení způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání bez přímého vedení nebo odborného dohledu. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 1. ISSN 1211-1244.
26. ČESKO. Vyhláška č. 413/2006 Sb. ze dne 11. srpna 2006 o zdravotní způsobilosti k výkonu povolání zdravotnického pracovníka a jiného odborného pracovníka. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 132. ISSN 1211-1244.
27. ČESKO. Vyhláška č. 3/2016 Sb. ze dne 21. prosince 2015, kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2015, částka 1. ISSN 1211-1244.
28. HOFŠTETROVÁ KNOTKOVÁ, Michaela. Nový registr nelékařských zdravotnických pracovníků. *Florence*. 2016, **12**(7-8), 2-3. ISSN 1801-464X.
29. HOFŠTETROVÁ KNOTKOVÁ, Michaela. O Registru v novém „kabátě“ a ne jen o něm. *Florence*. 2016, **12**(6), 2. ISSN 1801-464X.
30. ŠNAJDROVÁ, Lenka. Jak to bude s registrací a dalších NLZP? In: *Ošetrovatelství.info* [online]. 11. červen, 2017. [cit. 5. 7. 2017]. Dostupné z: <http://www.osetrovatelstvi.info/jak-to-bude-s-registraci-sester-a-dalsich-nelzp/>
31. PEKÁREK, Jiří. Vzdělávání – koedukované kursy a stáže. *Florence*. 2012, **8**(1), 40. ISSN 1801-464X.
32. VIDOVIČ, Saša. E-learning v celoživotním vzdělávání sester v ČR. *Sestra*. 2008, **18**(1), 20. ISSN 12010-0404.

33. MERHAUTOVÁ, Iva. Celoživotní vzdělávání není pouze o kreditních bodech. *Sestra*. 2008, **18**(10), 12. ISSN 12010-0404.
34. NÁRODNÍ CENTRUM OŠETŘOVATELSTVÍ A NELÉKAŘSKÝCH ZDRAVOTNICKÝCH OBORŮ. *Otázky k registraci* [online]. Brno: NCO NZO, 2013. [cit. 5. 7. 2017]. Dostupné z: <http://www.nconzo.cz/web/guest/otazky-k-registraci>

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Věk respondentů

Tabulka č. 2 Doba práce ve zdravotnictví

Tabulka č. 3 Důležitost získávání nových poznatků pro praxi

Tabulka č. 4 Účast na vzdělávacích akcích či studia

Tabulka č. 5 Důležitost celoživotního vzdělávání

Tabulka č. 6 Potřeba celoživotního vzdělávání

Tabulka č. 7 Preference inovačních kurzů v rámci celoživotního vzdělávání

Tabulka č. 8 Preference specializačního studia

Tabulka č. 9 Preference certifikovaných kurzů

Tabulka č. 10 Preference publikační činnosti

Tabulka č. 11 Preference odborných konferencí, kongresů a sympozií

Tabulka č. 12 Preference vysokoškolského studia

Tabulka č. 13 Preference jiné formy celoživotního vzdělávání

Tabulka č. 14 Počet účastí na vzdělávacích akcích za rok

Tabulka č. 15 Motivace k celoživotnímu vzdělávání

Tabulka č. 16 Celoživotní vzdělávání přispívá k lepší péči

Tabulka č. 17 Výběr vzdělání podle oddělení či specializace

Tabulka č. 18 Celoživotní vzdělávání jako finanční zátěž

Tabulka č. 19 Celoživotní vzdělávání jako časová zátěž

Tabulka č. 20 Faktory zabraňující celoživotnímu vzdělávání

Tabulka č. 21 Spokojenost se vzdělávacími aktivitami

Tabulka č. 22 Pokračování v celoživotním vzdělávání

Tabulka č. 23 Vyhodnocení výzkumného předpokladu č. 2

Tabulka č. 24 Vyhodnocení výzkumného předpokladu č. 3a

Tabulka č. 25 Vyhodnocení výzkumného předpokladu č. 3b

Tabulka č. 26 Vyhodnocení výzkumného předpokladu č. 4

Seznam grafů

Graf č. 1 Věk respondentů

Graf č. 2 Doba práce ve zdravotnictví

Graf č. 3 Důležitost získávání nových poznatků pro praxi

Graf č. 4 Účast na vzdělávacích akcích či studia

Graf č. 5 Důležitost celoživotního vzdělávání

Graf č. 6 Potřeba celoživotního vzdělávání

Graf č. 7 Preference inovačních kurzů v rámci celoživotního vzdělávání

Graf č. 8 Preference specializačního studia

Graf č. 9 Preference certifikovaných kurzů

Graf č. 10 Preference publikační činnosti

Graf č. 11 Preference odborných konferencí, kongresů a sympozií

Graf č. 12 Preference vysokoškolského studia

Graf č. 13 Preference jiné formy celoživotního vzdělávání

Graf č. 14 Preference jednotlivých forem celoživotního vzdělávání

Graf č. 15 Počet účastí na vzdělávacích akcích za rok

Graf č. 16 Motivace k celoživotnímu vzdělávání

Graf č. 17 Celoživotní vzdělávání přispívá k lepší péči

Graf č. 18 Výběr vzdělání podle oddělení či specializace

Graf č. 19 Celoživotní vzdělávání jako finanční zátěž

Graf č. 20 Celoživotní vzdělávání jako časová zátěž

Graf č. 21 Faktory zabraňující celoživotnímu vzdělávání

Graf č. 22 Spokojenost se vzdělávacími aktivitami

Graf č. 23 Pokračování v celoživotním vzdělávání

Seznam příloh

Příloha A Dotazník

Příloha B Předvýzkum

Příloha C Výstup bakalářské práce: připravený článek do odborného časopisu

Příloha A Dotazník

Přístup všeobecných sester k celoživotnímu vzdělávání

Přístup všeobecných sester k celoživotnímu vzdělávání

Vážené kolegyně a kolegové,

jmenuji se Jiřina Vovsová a studuji na Technické univerzitě v Liberci obor Všeobecná sestra. Dotazník se týká celoživotního vzdělávání sester. Je součástí bakalářské práce s názvem Přístup všeobecných sester k celoživotnímu vzdělávání, a umožní mi provést výzkumné šetření na toto téma. Prosím Vás o jeho vyplnění. Dotazník je anonymní a výsledky budou použity pouze pro účely mé bakalářské práce. Zvolte prosím vždy jednu nejvhodnější variantu odpovědi. Děkuji za Váš čas.

Jiřina Vovsová

1. Kolik je Vám let?

- ☐ 18 – 25 let
- ☐ 26 – 35 let
- ☐ 36 – 50 let
- ☐ Více než 50 let

2. Kolik let pracujete ve zdravotnictví?

- ☐ Méně jak 1 rok – 3 roky
- ☐ 4 – 6 let
- ☐ 7 – 10 let
- ☐ Více než 10 let

3. Máte pocit, že je pro současnou praxi důležité získávat nové poznatky?

- ☐ Ano
- ☐ Spíše ano
- ☐ Spíše ne
- ☐ Ne

4. Účastníte se vzdělávacích akcí či studia?

- ☐ Ano
- ☐ Ne

5. Myslíte si, že je celoživotní vzdělávání důležité?

- ☐ Ano
☐ Spíše ano
☐ Spíše ne
☐ Ne

6. Máte potřebu se celoživotně vzdělávat?

- ☐ Ano
☐ Spíše ano
☐ Spíše ne
☐ Ne

7. U níže uvedených forem celoživotního vzdělávání označtem, jak intenzivně danou formu preferujete.

Nápověda k otázce: POZOR! V případě, že jste odpověděli(a) v řádku "Jiná forma celoživotního vzdělávání" variantou odpovědi č. 1 (rozhodně preferuji) nebo č. 2 (spíše preferuji) přejděte na následující doplňující otázku č. 8. Ostatní přejdou na otázku č. 9.

	Rozhodně preferuji	Spíše preferuji	Spíše nepreferuji	Rozhodně nepreferuji
Inovační kurzy v rámci celoživotního vzdělávání	☐	☐	☐	☐
Specializační studium	☐	☐	☐	☐
Certifikované kurzy	☐	☐	☐	☐
Publikační činnost	☐	☐	☐	☐
Odborné konference, kongresy, sympozia	☐	☐	☐	☐
Vysokoškolské studium	☐	☐	☐	☐
Jiná forma celoživotního vzdělávání	☐	☐	☐	☐

8. Jakou jinou formu celoživotního vzdělávání preferujete?

9. Jak často se účastníte vzdělávacích akcí?

- ☐ Méně jak 1x ročně
- ☐ 1x ročně
- ☐ 2x ročně
- ☐ 3x ročně a více

10. Co Vás nejvíce motivuje k celoživotnímu vzdělávání?

- ☐ Podpora zaměstnavatele
- ☐ Lepší platové zařazení
- ☐ Touha mít více znalostí
- ☐ Postup v kariéře
- ☐ Lepší společenská prestiž
- ☐ Možnost mít zodpovědnost
- ☐ Finanční a časová dostupnost
- ☐ Jiné (napíšte jaké)

11. Myslíte si, že celoživotní vzdělávání přispívá k lepší péči o pacienty?

- ☐ Ano
- ☐ Spíše ano
- ☐ Spíše ne
- ☐ Ne

12. Vybráte se vzdělávací akce podle toho, jakou máte specializaci či na kterém oddělení pracujete?

- ☐ Ano
☐ Ne

13. Představuje pro Vás celoživotní vzdělávání finanční zátěž?

- ☐ Ano
☐ Spíše ano
☐ Spíše ne
☐ Ne

14. Představuje pro Vás celoživotní vzdělávání časovou zátěž, která Vás obtěžuje?

- ☐ Ano
☐ Spíše ano
☐ Spíše ne
☐ Ne

15. Co Vám nejvíce znemožňuje účastnit se školicí akce, o kterou máte zájem?

- ☐ Vzdálenost od bydliště
☐ Finanční náročnost
☐ Pracovní povinnosti
☐ Rodinné povinnosti
☐ Jiné (napíšte jaké)

16. Jste spokojen(a) s nabídkou vzdělávacích aktivit celoživotního vzdělávání?

- ☐ Ano
☐ Spíše ano
☐ Spíše ne
☐ Ne

17. Budete se dále celoživotně vzdělávat, i přes to, že je zrušen kreditní systém spjatý s vydáváním osvědčení o způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu?

- ☐ Ano
- ☐ Ne
- ☐ Nevím

Příloha B Předvýzkum

1. Kolik je Vám let?		
	n_i [-]	f_i [%]
18 - 25 let	2	20 %
26 - 35 let	1	10 %
36 - 50 let	4	40 %
Více než 50 let	3	30 %
Σ	10	100 %
2. Kolik let pracujete ve zdravotnictví?		
	n_i [-]	f_i [%]
1 - 3 roky	2	20 %
4 - 6 let	0	0 %
7 - 10 let	1	10 %
Více než 10 let	7	70 %
Σ	10	100 %
3. Máte pocit, že je pro současnou praxi důležité získávat nové poznatky?		
	n_i [-]	f_i [%]
Ano	10	100 %
Spíše ano	0	0 %
Spíše ne	0	0 %
Ne	0	0 %
Σ	10	100 %
4. Účastníte se na vzdělávacích akcích či studiu?		
	n_i [-]	f_i [%]
Ano	9	100 %
Ne	0	0 %
Σ	10	100 %
5. Myslíte si, že je celoživotní vzdělávání důležité?		
	n_i [-]	f_i [%]
Ano	9	90 %
Spíše ano	1	10 %
Spíše ne	0	0 %
Ne	0	0 %
Σ	10	100 %
6. Máte potřebu se celoživotně vzdělávat?		
	n_i [-]	f_i [%]
Ano	1	10 %
Spíše ano	9	90 %
Spíše ne	0	0 %
Ne	0	0 %
Σ	10	100 %

7. U níže uvedených forem celoživotního vzdělávání zakroužkujte (7./ a – 7./ g) na stupnicích (1 – 4) jak intenzivně danou formu preferujete. U každého výroku zakroužkujte pouze jednu odpověď.

7. / a Inovační kurzy v rámci celoživotního vzdělávání

	n _i [-]	f _i [%]
Rozhodně preferuji	9	90 %
Spíše preferuji	10	10 %
Spíše nepreferuji	0	0 %
Rozhodně nepreferuji	0	0 %
Σ	10	100 %

7./ b Specializační studium

	n _i [-]	f _i [%]
Rozhodně preferuji	3	30 %
Spíše preferuji	5	50 %
Spíše nepreferuji	0	0 %
Rozhodně nepreferuji	2	20 %
Σ	10	100 %

7./ c Certifikované kurzy

	n _i [-]	f _i [%]
Rozhodně preferuji	7	70 %
Spíše preferuji	3	30 %
Spíše nepreferuji	0	0 %
Rozhodně nepreferuji	0	0 %
Σ	10	100 %

7./ d Publikační činnost

	n _i [-]	f _i [%]
Rozhodně preferuji	0	0 %
Spíše preferuji	3	30 %
Spíše nepreferuji	5	50 %
Rozhodně nepreferuji	2	20 %
Σ	10	100 %

7./ e Odborné konference, kongresy a sympozia

	n _i [-]	f _i [%]
Rozhodně preferuji	9	90 %
Spíše preferuji	1	10 %
Spíše nepreferuji	0	0 %
Rozhodně nepreferuji	0	0 %
Σ	10	100 %

7./ f Vysokoškolské studium		
	n _i [-]	f _i [%]
Rozhodně preferuji	1	10 %
Spíše preferuji	2	20 %
Spíše nepreferuji	2	20 %
Rozhodně nepreferuji	5	50 %
Σ	10	100 %
V případě, že jste odpověděl(a) v řádku 7./ g variantou odpovědi č. 1 (rozhodně preferuji) nebo č. 2 (spíše preferuji) přejděte na následující doplňující otázku (č. 7./ h). Ostatní přejdou na otázku č. 8		
7./ g Jiná forma celoživotního vzdělávání		
	n _i [-]	f _i [%]
Rozhodně preferuji	0	0 %
Spíše preferuji	0	0 %
Spíše nepreferuji	1	10 %
Rozhodně nepreferuji	9	90 %
Σ	10	100 %
nikdo neuvedl odpověď "Rozhodně nepreferuji" a "Spíše preferuji"		
8. Jak často se účastníte vzdělávacích akcí?		
	n _i [-]	f _i [%]
Méně jak 1x ročně	0	0 %
1x ročně	1	10 %
2x ročně	6	60 %
3x ročně a více	3	30 %
Σ	10	100 %
9. Co Vás nejvíce motivuje k celoživotnímu vzdělávání?		
	n _i [-]	f _i [%]
Podpora zaměstnavatele	0	0 %
Lepší platové zařazení	1	10 %
Touha mít více znalostí	9	90 %
Postup v kariéře	0	0 %
Lepší společenská prestiž	0	0 %
Možnost mít zodpovědnost	0	0 %
Finanční a časová dostupnost	0	0 %
Jiné	0	0 %
Σ	10	100 %
nikdo neuvedl odpověď "Jiné"		

10. Myslíte si, že celoživotní vzdělávání přispívá k lepší péči o pacienty?		
	n_i [-]	f_i [%]
Ano	4	40 %
Spíše ano	5	50 %
Spíše ne	1	10 %
Ne	0	0 %
Σ	10	100 %
11. Vybíráte se vzdělávací akce podle toho, jakou máte specializaci či na kterém oddělení pracujete?		
	n_i [-]	f_i [%]
Ano	4	40 %
Ne	6	60 %
Σ	10	100 %
12. Představuje pro Vás celoživotní vzdělávání finanční zátěž?		
	n_i [-]	f_i [%]
Ano	3	30 %
Spíše ano	2	20 %
Spíše ne	3	30 %
Ne	2	20 %
Σ	10	100 %
13. Představuje pro Vás celoživotní vzdělávání časovou zátěž, která Vás obtěžuje?		
	n_i [-]	f_i [%]
Ano	2	20 %
Spíše ano	2	20 %
Spíše ne	4	40 %
Ne	2	20 %
Σ	10	100 %
14. Co Vám nejvíce znemožňuje účastnit se školicí akce, o kterou máte zájem?		
	n_i [-]	f_i [%]
Vzdálenost od bydliště	3	30 %
Finanční náročnost	1	10 %
Pracovní povinnosti	4	40 %
Rodinné povinnosti	2	20 %
Jiné	0	0 %
Σ	10	100 %
nikdo neuvedl odpověď "Jiné"		

15. Jste spokojen(a) s nabídkou vzdělávacích aktivit celoživotního vzdělávání?		
	n _i [-]	f _i [%]
Ano	2	20 %
Spíše ano	6	60 %
Spíše ne	2	20 %
Ne	0	0 %
Σ	10	100 %
16. Budete se dále celoživotně vzdělávat, i přes to, že je zrušen kreditní systém spjatý s vydáváním osvědčení o způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu?		
	n _i [-]	f _i [%]
Ano	6	60 %
Ne	0	0 %
Nevím	4	40 %
Σ	10	100 %

Příloha C Výstup bakalářské práce: připravený článek do odborného časopisu

Přístup všeobecných sester k celoživotnímu vzdělávání

Souhrn: Článek nabízí souhrn informací, které jsme získali bakalářskou prací s názvem Přístup všeobecných sester k celoživotnímu vzdělávání. Cílem práce bylo zjistit, jaké formy celoživotního vzdělávání všeobecné sestry upřednostňují, co je motivuje k tomuto vzdělávání a jaké jsou faktory, které je omezují k celoživotnímu vzdělávání. Pro komplexnost náhledu na vzdělávání nelékařských pracovníků byla stručně popsána historie vývoje českých ošetrovatelských škol od 19. století až po současnost, kde jsme popisovali vývoj pregraduálního a postgraduálního vzdělávání. Ve výzkumné části analyzujeme, zda všeobecné sestry mají potřebu dalšího vzdělávání, jaké formy celoživotního vzdělávání sestry upřednostňují, jaký je důvod tohoto vzdělávání a co je demotivuje

Klíčová slova: celoživotní vzdělávání, všeobecná sestra, formy celoživotního vzdělávání, ošetrovatelství

Summary: The article offers a summary of the information we received with a bachelor's thesis entitled The stance on general nurses to the lifelong education. The aim of the thesis is to find out which forms of the lifelong education general nurses prefer, what motivates them to the way of educating and what factors limit them to the lifelong education. For the complexity of view on the educating of non-medical workers, there was briefly described the history of the development of the Czech nursing schools since the 19th century till now, where it is described the development of undergraduate and postgraduate education. In the practical part, it is analysed if general nurses are needed to do any further educating, what forms of the lifelong education nurses prefer, what is the reason of the education and what motivates them.

Keywords: lifelong education, general nurse, forms of lifelong education, nursing

Metodika: Výzkumná část bakalářské práce byla prováděna metodou kvantitativního výzkumu. Pro výzkumné šetření byla zvolena technika nestandardizovaného

elektronického dotazníku, který byl distribuován přes internetový portál Survio. Toto šetření bylo prováděno přes webové stránky Osetrovatelstvi.info, kde nám byl zveřejněn dotazník. Výzkum probíhal v listopadu roku 2017.

Výzkumný předpoklad č. 1: K cíli č. 1 nebyl stanoven předpoklad, protože se jedná o popisný cíl.

Výzkumný cíl č. 1: Popsat vývoj vzdělávání v ošetrovatelství od 19. století po současnost.

V teoretické části bakalářské práce jsme popsali vývoj vzdělávání v ošetrovatelství od 19. století až do 20. století, kde jsme uvedli počátky ošetrovatelství v českých zemích, vznik České školy pro ošetrování nemocných, působení řádových škol na našem území, jak vznikalo vyšší vzdělávání v ošetrovatelství a specializační vzdělávání, co se změnilo reformou ošetrovatelského vzdělávání v roce 1948 a jaký měla dopad na ošetrovatelství, dále jsme popsali první koncepci českého zdravotnictví a v poslední řadě jsme popsali významné české a světové osobnosti v ošetrovatelství. Pokračovali jsme v popisování historie od 20. století až po současnost, kde jsme se zabývali novou koncepcí českého ošetrovatelství, dále jak funguje pregraduální a postgraduální studium, jaké u nás platí legislativní normy, kterými se řídí zdravotničtí pracovníci, konkrétně všeobecné sestry (1). Dále jsme se zmiňovali o registru zdravotnických pracovníků, jaké máme formy celoživotního vzdělávání a v poslední řadě, aktuálními změnami vzdělávání v ošetrovatelství. Nevycházeli jsme z výzkumného předpokladu, ale i přesto byl výzkumný cíl č. 1 splněn.

Výzkumný cíl č. 2: Zjistit, které formy celoživotního vzdělávání všeobecné sestry upřednostňují.

Výzkumný předpoklad č. 2: Předpokládáme, že 90 % a více všeobecných sester upřednostňuje inovační kurzy.

Stanovený předpoklad byl ověřován pomocí otázky, která se skládala z podotázek. V jednotlivých podotázkách jsme zjišťovali, jaké formy celoživotního vzdělávání všeobecné sestry preferují. Na 1. podotázku, která je o preferenci celoživotního vzdělávání ve formě inovačních kurzů, odpovědělo kladně 73,5 % respondentů a záporně 26,5 % respondentů. Na 2. podotázku, která je o specializačním vzdělávání, kladně odpovědělo 74,0 % respondentů a záporně odpovědělo 26,0 % respondentů.

Na 3. podotázku, která je o certifikovaných kurzech, kladně odpovědělo 87,0 % a záporně 13,0 % respondentů. Na 4. podotázku, která se týká publikační činnosti, kladně odpovědělo 28,3 % respondentů a záporně 71,7 % respondentů. Na 5. podotázku, která se ptá na preferenci vysokoškolského studia, kladně odpovědělo 52,0 % respondentů a záporně 48,0 % respondentů. Kladnou odpověď u jiné formy celoživotního vzdělávání uvedlo 28,2 % respondentů a zápornou odpověď uvedlo 71,8 % respondentů. Z odpovědí lze usoudit, která forma celoživotního vzdělávání je nejvíce oblíbená. Udělali jsme pořadí od nejvíce oblíbeného po nejméně- certifikované kurzy (87,0 %), odborné konference, kongresy a sympozia (84,3 %), specializační studium (74,0 %), inovační kurzy (73,5 %), vysokoškolské studium (52,0 %), publikační činnost (28,3 %) a jiné formy celoživotního vzdělávání (28,2 %). Aritmetický průměr jsme nepočítali, jelikož nebylo třeba. Předpokládali jsme, že 90 % a více všeobecných sester upřednostňuje inovační kurzy. Z celkového počtu 73,5 % respondentů preferuje inovační kurzy. Z odpovědí lze vyčíst, že nejvíce respondenti upřednostňují certifikované kurzy a nejméně upřednostňují publikační činnost a jinou formu vzdělávání. Výzkumný předpoklad č. 2 není v souladu s výzkumným šetřením. Výzkumný cíl č. 2 byl splněn. Zjistili jsme, které formy celoživotního vzdělávání všeobecné sestry upřednostňují.

Výzkumný cíl č. 3: Zjistit, co všeobecné sestry motivuje k celoživotnímu vzdělávání.

Výzkumný předpoklad č. 3a: Předpokládáme, že 90 % a více všeobecných sester se celoživotně vzdělává, z důvodu prohlubování znalostí.

Stanovený předpoklad byl ověřován pomocí otázky, co všeobecné sestry nejvíce motivuje k celoživotnímu vzdělávání. 6,7 % respondentů uvedlo jako největší motivaci celoživotního vzdělávání podporu od svého zaměstnavatele. Respondentů, pro které je největší motivací celoživotního vzdělávání lepší platové zařazení, bylo 10,3 %. Dále uvedlo 64,1 % respondentů jejich motivaci a tou je touha mít lepší znalosti. Respondentů, pro které je největší motivací celoživotního vzdělávání kariérní postup, bylo 6,7 %. Lepší společenskou prestiž označilo 2,2 % respondentů. Motivaci, kterou je možnost mít zodpovědnost, označilo 3,6 % respondentů. Při časové a finanční dostupnosti vzdělávací akce, jsou tyto faktory považovány u 3,1 % respondentů hlavní motivací při celoživotním vzdělávání. Jinou motivaci odpovědělo 3,1 % respondentů. Další otázkou jsme se ptali, zda si respondenti myslí, že celoživotní vzdělávání přispívá k lepší péči o pacienty. Kladně odpovědělo 84,7 % respondentů a záporně odpovědělo 15,3 % respondentů.

Výzkumný předpoklad byl zaměřen na konkrétní odpověď z otázky, kterou jsme se ptali na motivaci k celoživotnímu vzdělávání a tou byla touha mít více znalostí. Tato procenta z odpovědí jsme porovnali s kladnou odpovědí předešlé otázky o přispívání vzdělávání v péči o pacienty. Zde nelze spočítat aritmetický průměr. Pořadí je od nejuváděnějších odpovědí respondentů po nejméně uvedené. Nejvíce respondenty motivuje touha mít více znalostí, lepší platové zařazení, podpora zaměstnavatele a na stejném pořadí je postup v kariéře, možnost mít zodpovědnost, finanční a časová náročnost a na stejném pořadí respondenti uvedli jinou možnost odpovědi a nejméně je motivuje lepší společenská prestiž. Předpokládali jsme, že 90 % a více všeobecných sester se celoživotně vzdělává, z důvodu prohlubování znalostí. Z celkového počtu 64,1 % respondentů tvrdí, že jejich motivací k celoživotnímu vzdělávání je touha mít více znalostí. Výzkumný předpoklad č. 3a není v souladu s výzkumným šetřením.

Výzkumný předpoklad č. 3b: Předpokládáme, že 90 % a více všeobecných sester má potřebu dalšího vzdělávání.

Otázkou, zda se všeobecné sestry zúčastní vzdělávacích akcí, kladně odpovědělo 91,5 % respondentů, že se zúčastňují na vzdělávacích akcích a 8,5 % se těchto akcí nezúčastňují. Na otázku, zda je celoživotní vzdělávání důležité kladně odpovědělo 93,7 % a záporně 6,3 %. Další otázkou jsme zjišťovali, zda respondenti mají potřebu se celoživotně vzdělávat. Kladně odpovědělo 87,9 % respondentů, tudíž tito respondenti mají potřebu celoživotního vzdělávání a 12,1 % respondentů odpovědělo záporně. Z toho vyplývá, že nemají potřebu celoživotního vzdělávání. Výzkumný předpoklad č. 3b je v souladu s výzkumným šetřením. Z kladných odpovědí byl udělán aritmetický průměr, který vyšel 91 %. Z celkového počtu má 91 % respondentů potřebu se celoživotně vzdělávat. Výzkumný předpoklad č. 3b je v souladu s výzkumným šetřením. Výzkumný cíl č. 3 byl splněn. Zjistili jsme, co všeobecné sestry motivuje k celoživotnímu vzdělávání.

Výzkumný předpoklad č. 4: Předpokládáme, že pro 40 % a více všeobecných sester je demotivací celoživotního vzdělávání pracovní vytížení.

Výzkumný cíl č. 4: Zjistit, jaké faktory omezují celoživotní vzdělávání z pohledu všeobecných sester.

Stanovený předpoklad byl ověřován pomocí otázek, kdy 1. otázka byla, zda je pro respondenty celoživotní finanční zátěž, kladnou odpověď uvedlo 62,2 % respondentů

a zápornou 37,8 % respondentů. Otázkou č. 14 jsme se ptali, zda celoživotní vzdělávání představuje časovou zátěž. Kladnou odpověď uvedlo 48,4 % respondentů a zápornou odpověď uvedlo 51,6 % respondentů. Výzkumný předpoklad byl zaměřen na konkrétní odpověď z dotazníkového šetření pomocí otázky, kterou jsme se ptali, co respondentům znemožňuje se účastnit na vzdělávací akci. Pořadí je od nejuváděnějších odpovědí respondentů po nejméně uvedené. Nejvíce znemožňují účastnit se na vzdělávací akci pracovní povinnosti. Dále znemožňuje finanční náročnost akce, vzdálenost od místa bydliště, rodinné povinnosti a jiné faktory. Předpokládali jsme, že pro 40 % a více všeobecných sester je demotivací celoživotního vzdělávání pracovní vytížení. Z celkového počtu 33,6 % uvedlo, že jsou pro ně pracovní povinnosti demotivačním faktorem k celoživotnímu vzdělávání. Výzkumný předpoklad č. 4 není v souladu s výzkumným šetřením. Výzkumný cíl č. 4 byl splněn. Zjistili jsme, jaké faktory omezují všeobecné sestry při celoživotním vzdělávání.

Diskuze: Vzdělávání všeobecných sester je v posledních letech velmi diskutované téma a to především kvůli pregraduálnímu, ale i postgraduálnímu vzdělávání. V rámci získaného vzdělání mohou všeobecné sestry poskytovat ošetrovatelskou péči. Obor, který je zaměřen na ošetrování nemocných, přijímá nové poznatky v ošetrovatelské teorii i praxi, rozvíjí se, a proto se stále zvyšují nároky na všeobecné sestry. Ty jsou samostatnými pracovníky s vysokou odbornou způsobilostí, mají rozsáhlé kompetence. To zahrnuje velkou odpovědnost a jejich povolání ve zdravotnictví zastává nezastupitelné místo v péči o nemocné. Toto vše přináší zvýšené nároky na profesní vzdělání a jeho celoživotní doplňování a obnovování. Z výzkumného šetření jsme zjistili, že všeobecné sestry nejvíce upřednostňují inovační kurzy a nejméně upřednostňují publikační činnost. Nejvíce všeobecných sester uvedlo, že jejich motivací k celoživotnímu vzdělávání je touha mít více znalostí. Téma je voleno pro jeho aktuálnost. Je potřeba, aby současní zdravotničtí pracovníci měli přehled o změnách ve vzdělávání nelékařských povoláních a o systému celoživotního vzdělávání. Zákon č. 96/2004 Sb. definoval kromě kvalifikačního a postkvalifikačního vzdělání i vzdělání celoživotní (2). Pro výkon tohoto povolání mají všeobecné sestry zákonem danou povinnost soustavného vzdělávání. V nynější době je tento zákon znovelizován Zákonem č. 201/2017 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů, který vešel v platnost 1. 9. 2017 (3). Výzkumné šetření nám

ukázalo, že nejuváděnějšími faktory, které omezují všeobecné sestry v celoživotním vzdělávání, jsou pracovní povinnosti.

Závěr: Bakalářskou prací jsme zjistili informace o tom, jak všeobecné sestry přistupují k celoživotnímu vzdělávání. Konkrétně jsme zjistili, které formy celoživotního vzdělávání všeobecné sestry upřednostňují, co všeobecné sestry motivuje k celoživotnímu vzdělávání a jaké faktory omezují všeobecné sestry při celoživotním vzdělávání.

Zdroje:

1. KUTNOHORSKÁ, Jana. Historie ošetrovatelství. Praha: Grada, 2010. ISBN 978- 80- 247-3224-4.
2. ČESKO. Zákon č. 96/2004 Sb. ze dne 4. února 2004 o nelékařských zdravotnických povoláních. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 30, 1452-1480. ISSN 1211-1244.
3. ČESKO. Zákon č. 201/2017 Sb. ze dne 8. června 2017 o nelékařských zdravotnických povoláních. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2017, částka 72, 20652084. ISSN 1211-1244.